

INITIAL DRAFT RELEASE

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, ह॒रिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता
घनसन्धिः – काण्डं 1

Version Notes:

This is now the current Version 0.2 dated Oct 31, 2022

1. This replaces the earlier version 0.1 dated May 31, 2022.
2. The corrections found and reported till Oct 15, 2022 are also updated.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
We added kampa vaakyams, more lopa alope vaakyams and other details wherever possible.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Previous Versions

1st	Version Number	0.0 dated 30th Sep 2020
2nd	Version Number	0.1 dated 30th Nov 2020
3rd	Version Number	0.1 dated 31st May 2022

Introduction Notes:

VedaVMS as a group had reference of “Ganasandhi” book through an article written by a senior Vedic scholar two/three year ago. We searched for the same and could get it through a well wisher last year. This is a scanned copy from an old book. We understand this book is available in Grantha lipi and Telugu lipi. We do not know the source or details of the author(s) of this book, publisher, year and edition. We have requested for the same. Any reader of this book may provide these details if they come to know of the correct source in Grantha lipi which we have used as source material.

We understand that this book is a great handbook for Students learning Gana Paata. This book gives reference to all important vaakyams, prapaatkam wise, in Taittirlya SamihitA for learning Ganam. The original book gives all Katina (difficult) panchaatis in a separate Section. Grammar hints are given in short form. This book also lists dvipadam and has other references which we plan to cover later.

We have attempted to type the same using Baraha transliteration utility in Sanskrit. Based on the feedback and utility and availability of volunteers this book may be compiled in Malayalam, Tamil or other Indian languages that are supported by Baraha or using any other useful software/utility in future.

Kindly note that this book is **not exhaustive nor has every detail that a student may be searching for. This book shall be used only under the guidance/advice of a qualified Guru.**

Acknowledgements: We would like to express our heartfelt thanks to the Authors, Publishers of the Book and the person who shared the book with our well-wisher. We acknowledge the role of **Shri K.E. Varada Desikan** of Pondicherry for reaching the source copy of the book in PDF form in Grantha lipi.

Note for Usage:

1. We have added our notes and comments in English so that Student gets the reference of the Rules.
2. The original text as typed from “GanaSandhi grantham” book is given in **Bold dark** fonts. Each vaakyam given in Ganasandhi book is serially numbered with reference to panchaati number in SamhitA
3. We have tried to give sample of Padams, Padams in a Gana vAkyam (Gana purva padam in format of 1,2 / 2,1 / 1,2,3 / 3,2,1 / 1.2.3) and Gana vAkyam on a sample basis only.
4. We have given reference to rules in other books on Jatai and Gana like Jata Mani, Jata DarpaNam and Gana DarpaNam. We have given a note as to whether it is as per per “Gana Sandhi grantham” book (GS) or taken from other books for the benefit of readers.

Whatever is **not in Bold** or marked in **red font** is information for the readers, that it is an additon by VedaVMS Team. But Notes provided by VedaVMS is in normal or bold font in brackets.

Abbrevations

- GS – Gana Sandhi (this Book)
- PS - prAtiSAkyam
- GD – Gana Darpanam
- JD – Jata Darpanam
- JM – Jata Mani

All the four books mentioned above are available in www.vedavms.in under page SikShA and Lessons.

Special note to readers

- The vaakyams given in each of the prapaataka is numbered serially by us though such numbering is not given in the source book. Even the source book does not have panchati reference for each item but VedaVMS Team has provided Samhita reference for each item for better understanding and guidance.
- The source book has given an earlier panchaati sometimes in the later chapter . For example, a vakyam of TS 1.5.6.3 may be serial numbered by us as 23 based on the order in the Book, but T.S 1.5.6.2 may be given next, which we have numbered as 24.
- We have cut and paste vakyam from SamhitA text therefore, sometimes the first and final letters of the vaakyam may have incorrect swaram reference e.g last letter of vakyam is shown as anudAttam, first letter of a vakyam is Swaritam; these may be ignored.
- Kindly ignore extra spaces given between padams, if any.
- Please give your valuable suggestions, comments and notify errors to our email id - vedavms@gmail.com

=====

Table of Contents

Ghana Sandhi – Kaandam 1	7
1.1 प्रथमं काण्डे प्रथमः प्रश्नः (दर्शपूर्णमासौ)	7
Section 1 - General panchaati	7
Section 2 - Katina Ghana panchaati	22
1.2 प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – (अग्निष्टोमे क्रयः)	23
Section 1 - General panchaati	23
Section 2 - Katina Ghana panchaati	32
1.3 प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – (अग्निष्टोमे पशुः)	33
Section 1 - General panchaati	33
Section 2 - Katina Ghana panchaati	37
1.4 प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – (सुत्यादिने कर्तव्या ग्रहाः)	38
Section 1 - General panchaati	38
Section 2 - Katina Ghana panchaati	46
1.5 प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – (पुनराधानं)	47
Section 1 - General panchaati	47
Section 2 - Katina Ghana panchaati	59
1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – (याजमानकाण्डं)	60
Section 1 - General panchaati	60
Section 2 - Katina Ghana panchaati	69
1.7 प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – (याजमान ब्राह्मणं)	70
Section 1 - General panchaati	70
Section 2 - Katina Ghana panchaati	77
1.8 प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः – (राजसूयः)	78
Section 1 - General panchaati	78
Section 2 - Katina Ghana panchaati	82
Alopa PrasanaH	83
Alopa AnuvakaaH	83
Punarukta alopa Vaakyaani	84
Punarukta lopa Vaakyaani	86
Lopam and Alopam for same word	88
Dvi padam	90
Tri kramam	90

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः हरिःओं

Ghana Sandhi – Kaandam 1

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां

1.1 प्रथमं काण्डे प्रथमः प्रश्नः (दर्शपूर्णमासौ)

Section 1 - General panchaati

1. इ॒षे त्वो॒ र्जे त्वा - 1.1.1.1

(Ghanam not given in GS, but given by us from other source as an example)

1.1. प॒दानि- इ॒षे । त्वा । ऊ॒र्जे ।

1.1. घन पूर्व पदानि - इ॒षे त्वा त्वा इ॒षे इ॒षे त्वा ऊ॒र्जे ऊ॒र्जे त्वा इ॒षे
इ॒षे त्वा ऊ॒र्जे ॥

1.1. घन वाक्यम् - इ॒षे त्वा त्वे॒ष इ॒षे त्वो॒र्जे ऊ॒र्जे त्वे॒ष इ॒षे त्वो॒र्जे ॥

1.2. प॒दानि - त्वा । ऊ॒र्जे । त्वा ।

1.2 घन पूर्व पदानि - त्वा ऊ॒र्जे ऊ॒र्जे त्वा त्वा ऊ॒र्जे त्वा त्वा
ऊ॒र्जे त्वा त्वा ऊ॒र्जे त्वा

1.2. घन वाक्यम् - त्वो॒र्जे ऊ॒र्जे त्वा त्वो॒र्जे त्वा त्वो॒र्जे त्वा
त्वो॒र्जे त्वा ॥

2. मा वः स्तेन ईशत माऽघशऽसः – 1.1.1.1

(Ghanam not given in GS, but given by us from other source as an example)

2.1. पदानि – मा । वः । स्तेनः ।

2.1. घन पूर्व पदानि – मा वः वः मा मा वः स्तेनः स्तेनः वः

मा मा वः स्तेनः ।

2.1. घन वाक्यम् – मा वो वो मा मा वः स्तेनः स्तेनः वो मा
मा वः स्तेनः ॥

2.2. पदानि – वः । स्तेनः । ईशत ।

2.2. घन पूर्व पदानि – वः स्तेनः स्तेनः वः वः स्तेनः ईशत
ईशत स्तेनः वः वः स्तेनः ईशत ।

2.2. घन वाक्यम् – वः स्तेनः स्तेनो वो वः स्तेन ईशतेशत
स्तेनो वो वः स्तेन ईशत ॥

2.3. पदानि – स्तेनः । ईशत । मा ।

2.3. घन पूर्व पदानि – स्तेनः ईशत ईशत स्तेनः स्तेनः ईशत
मा मा ईशत स्तेनः स्तेनः ईशत मा ।

2.3. घन वाक्यम् – स्तेन ईशतेशत स्तेनः स्तेन ईशत मा
मेशत स्तेनः स्तेन ईशत मा ॥

2.4. पदानि – ई॒श॒त॒ । मा॒ । अ॒घ॒श॒ञ्सः॑ ।

2.4. घन पूर्व पदानि – ई॒श॒त॒ मा॒ मा॒ ई॒श॒ते॒श॒त॒ मा॒ अ॒घ॒श॒ञ्सः॑
अ॒घ॒श॒ञ्सः॑ मा॒ ई॒श॒ते॒श॒त॒ मा॒ अ॒घ॒श॒ञ्सः॑ ।

2.4. घन वाक्यम् – ई॒श॒त॒ मा॒ मे॒श॒ते॒श॒त॒ मा॒ ऽघ॒श॒ञ्सो॑
ऽघ॒श॒ञ्सो॑ मे॒श॒ते॒श॒त॒ मा॒ऽघ॒श॒ञ्सः॑ ॥

[Note: lopam/elision of 'a' in aqGaSa#(gm)saH with itself]

3. प्रेयमगाद्धिषणा ब॒र्.हि॒र॒च्छ – 1.1.2.1

(Ghanam not given in GS, but given by us from other source as an example)

3.1. पदानि – प्र॒ । इ॒य॒म् । अ॒गा॒त् ।

3.1. घन पूर्व पदानि – प्र॒ इ॒य॒म् इ॒य॒म् प्र॒ प्र॒ इ॒य॒म् अ॒गा॒त् अ॒गा॒त्
इ॒य॒म् प्र॒ प्र॒ इ॒य॒म् अ॒गा॒त् ।

3.1. घन वाक्यम् – प्रेय॑मि॒य॒म् प्र॒ प्रेय॑मगा॒दगा॑दि॒य॒म् प्र॒ प्रेय॑मगा॒त् ।

3.2. पदानि – इ॒य॒म् । अ॒गा॒त् । धि॒ष॒णा॑ ॥

3.2. घन पूर्व पदानि – इ॒य॒म् अ॒गा॒त् अ॒गा॒त् इ॒य॒म् इ॒य॒म् अ॒गा॒त्
धि॒ष॒णा॑ धि॒ष॒णा॑ अ॒गा॒त् इ॒य॒म् इ॒य॒म् अ॒गा॒त् धि॒ष॒णा॑ ॥

3.2. घन वाक्यम् – इ॒य॒मगा॑दगा॒दि॒य॒मि॒य॒मगा॑द्–धि॒ष॒णा॑ धि॒ष॒णा॑
ऽगा॑दि॒य॒मि॒य॒मगा॑द्–धि॒ष॒णा॑ ॥

3.3. पदानि – अगात् । धिषणा । बर्हिः ।

3.3. घन पूर्व पदानि – अगात् धिषणा धिषणा अगात् अगात्
धिषणा बर्हिः बर्हिः धिषणा अगात् अगात् धिषणा बर्हिः ।

3.3. घन वाक्यम् – अगाद्धिषणा धिषणा ऽगादगाद्-धिषणा बर्हिर्
बर्हिर् धिषणा ऽगादगाद्-धिषणा बर्हिः ।

3.4. पदानि – धिषणा । बर्हिः । अच्छ ।

3.4. घन पूर्व पदानि – धिषणा बर्हिः बर्हिः धिषणा धिषणा
बर्हिः अच्छ अच्छ बर्हिः धिषणा धिषणा बर्हिः अच्छ ।

3.4. घन वाक्यम् – धिषणा बर्हिर् बर्हिर् धिषणा धिषणा
बर्हिरच्छाच्छ बर्हिः धिषणा धिषणा बर्हिरच्छ ।

4. मा त्वाऽन्वङ्मा तिर्यक् पर्व ते – (1.1.2.1)

पदानि – मा । त्वा । अन्वक् । मा । तिर्यक् । पर्व । ते ।

अन्वङ् मा मा ऽन्वगन्वङ् मा तिर्यक् तिर्यङ् मा ऽन्वगन्वङ् मा तिर्यक् ।

[Note: 'k' changes to 'ng'; elision of 'a' of anvak in both order]

5. स ते माऽऽस्था दिन्द्रस्य त्वा – (त्रिक्रमम्) – 1.1.2.2

(Ghanam given in GS)

5.1. पदानि – ते । मा । आ । स्थात् ।

5.1. घन वाक्यम् – ते मा मा ते ते मा ऽऽस्थात् स्थादा मा ते ते
मा ऽऽस्थात्

5.2. पदानि – मा । आ । स्थात् ।

5.2. घन वाक्यम् – मा ऽऽस्थात् स्थादा मा मा ऽऽस्थात्

पदानि – आ । स्थात् । इन्द्रस्य ।

घन वाक्यम् – आ स्थात् स्थादा स्था दिन्द्रस्येन्द्रस्य स्थादा
स्था दिन्द्रस्य

6. उर्वन्तरिक्षमन्विहि देवंगमं - (कम्पम्) – 1.1.2.2 (exp not in GS)

उरु । अन्तरिक्षम् । अनु । इहि । देवङ्गमम् ।

पदानि – उरु अन्तरिक्षम् अन्तरिक्षम् उरु उरु अन्तरिक्षम्

वाक्यम् – उर्वन्तरिक्षमन्तरिक्षमु॥(१)र्वन्तरिक्षम्

[Note: when uru+antarikSham combines in many places creating a PraSliShta Kampam]

7. ऋतावरी रूर्मिणी र्मधुमत्तमा – 1.1.3.1

ऋतावरीः । रूर्मिणीः । र्मधुमत्तमाः ।

(Ghana vaakyam not given here in Ghana Sandhi (GS)

(The following Ghana vaakyam is taken from Ghana Darpanam [GD] 18 and 78. Example given for Swarabhakti when Ru follows)

7.1 घन वाक्यम् – ऋतावरी रूर्मिणी रूर्मिणीर्. ऋतावरीर्.

ऋतावरी रूर्मिणीर् मधुमत्तमा मधुमत्तमा रूर्मिणीर्.

ऋतावरीर्. ऋतावरी रूर्मिणीर् मधुमत्तमः ।

7.2. पदानि – मा । ह्वाः । वसूनाम् ।

7.2. घन पूर्व पदानि – मा ह्वाः ह्वाः मा मा ह्वाः वसूनाम्
वसूनाम् ह्वाः मा मा ह्वाः वसूनाम् ।

7.2 घन वाक्यम् – मा ह्वार् ह्वार् मा मा ह्वार् वसूनाम् वसूनाम्
ह्वार् मा मा ह्वार् वसूनाम् ।

[Note: Visargam is 'r' for padam hvAH. PS 8.8]

8. सोमेन त्वाऽऽतनच्मीन्द्राय दधि – 1.1.3.1

सोमेन । त्वा । आ । तनच्मि । इन्द्राय । दधि ।

9. धूरसि धूर्व धूर्वन्तं धूर्व तं योऽस्मान् धूर्वति तं धूर्वयं वयं
धूर्वामस्त्वं - 1.1.4.1

पदानि – धूः । असि । धूर्व । धूर्वन्तम् । धूर्व । तम् । यः ।
अस्मान् । धूर्वति । तम् । धर्व । यम् । वयम् । धूर्वामः । त्वम् ।

10. त्वा हिंसिष मुरु वाताय – 1.1.4.2

त्वा । हिंसिषम् । उरु । वाताय ।

11. इदं देवाना मिदमु नः सह – 1.1.4.2

इदम् । देवानाम् । इदम् । उ । नः । सह ।

12. सु॒व॒र॒भि॒ वि॒ ख्ये॒षं – (कम्पम्) – 1.1.4.2

सु॒वः॑ । अ॒भि । वि॒ । ख्ये॒षम् ।

अ॒भि वि॒ व्या॑(१)भ्य॑भि वि॒ ख्ये॒षम् ख्ये॒षं व्या॑(१)भ्य॑भि वि॒ ख्ये॒षम् ।

13. अ॒न्वि॒ह्य॒दि॒त्यास्त्वो॒प॒स्थे – 1.1.4.2

अ॒नु । इ॒हि । अ॒दि॒त्याः । त्वा । उ॒प॒स्थे॑ ।

14. दे॒वो वः॑ स॒वि॒तो॒त् पु॒ना॒तु – 1.1.5.1

दे॒वः । वः॑ । स॒वि॒ता । उ॒त् । पु॒ना॒तु ।

15. आ॒पो दे॒वीर॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वोऽग्रे॑ – 1.1.5.1

(Gana vAkyam for 15 given in GS and also in GD 49 & 94.
Note: PS 11.16 there is no elision after word/padam- puvaH)

15.1. प॒दानि॑ – दे॒वीः । अ॒ग्रेपु॒वः । अ॒ग्रेगु॒वः ।

15.1. घन वाक्यम् – दे॒वी र॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेपु॒वो दे॒वीर् दे॒वी

र॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वो ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑पु॒वो दे॒वीर् दे॒वी र॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वः ॥

15.2. प॒दानि॑ – अ॒ग्रेपु॒वः । अ॒ग्रेगु॒वः । अ॒ग्रे॑ ।

15.2. घन वाक्यम् – अ॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वो ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑पु॒वो

अ॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वो ऽग्रे॑ ऽग्रे॑ ऽग्रे॑गु॒वो ऽग्रे॑पु॒वो अ॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒वोऽग्रे॑ ॥

15.3. पदानि – अ॒ग्रे॒गु॒वः । अ॒ग्रे॒ । इ॒मम् ।

15.3. घन वाक्यम् – अ॒ग्रे॒गु॒वो ऽग्रे॒ ऽग्रे॒ ऽग्रे॒गु॒वो ऽग्रे॒गु॒वो
ऽग्र॑ इ॒म मि॒म म॒ग्रे॒ ऽग्रे॒गु॒वो ऽग्रे॒गु॒वो ऽग्र॑ इ॒मम् ।

16. अ॒द्रि॒रसि॑ वा॒नस्प॒त्यः स इ॒दं दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यं सु॒शमि॑ शमि॒
ष्वे॒षमा॑ व॒दोर्ज॒मा वद॑ द्यु॒मद्व॑दत व॒यं – 1.1.5.2

अ॒द्रिः । अ॒सि । वा॒नस्प॒त्यः । सः । इ॒दम् । दे॒वेभ्यः॑ । ह॒व्यम् ।
सु॒शमि॑ । शमि॒ष्व । इ॒षम् । आ । वद॑ । ऊ॒र्जम् । आ । वद॑ ।
द्यु॒मत् । वद॑त । व॒यम् ।

17. अ॒पा॒ग्ने ऽग्नि॒मामा॑दं जहि॒ निः – 1.1.7.1

उप॑ । अ॒ग्ने । अ॒ग्निम् । आ॒माद॑म् । जहि॒ । निः ।

18. व॒रत॑ इ॒न्द्रवा॒यू वि मुञ्च॑तां ॥ – 1.1.7.2

व॒रते॑ । इ॒न्द्रवा॒यू । वि । मुञ्च॑ताम् ॥

19. श्र॒पय॑तु व॒र्षि॒ष्ठे अ॒धि ना॒के – 1.1.8.1

अ॒धि । ना॒के॑ । = (अ॒धि ना॒के ना॒के ऽद्ध्य॑धि ना॒के॑)

[Note: PS 11.16 there is no elision after word/padam- var.ShiShThe]

20. मू॒लं मा हि॒ ऽसि॒षम॑प॒हतो॒ऽरुः – 1.1.9.1

मू॒लम् । मा । हि॒ ऽसि॒षम् । अ॒प॒हतः॑ । अ॒रुः॑ । पृ॒थि॒व्यै ।

21. तमतो॑ मा॒ मौ॒गर॑रुस्ते – 1.1.9.2 & 1.1.9.3

मा॒ । मौ॒क् । = (मा॒ मौ॒ङ् मौ॒ङ् मा॒)

22. कर्म॑ कृ॒ण्वन्ति॑ वे॒धस॑ ऋ॒तम॑स्यृ॒तस॑दनमस्यृ॒तश्री॑रसि॒
धा॑ अ॒सि स्व॑धा अ॒स्युर्वी॑ चा॒सि व॒स्वी चा॒सि पु॒रा – 1.1.9.3

पदानि॑ – कर्म॑ । कृ॒ण्वन्ति॑ । वे॒धसः॑ । ऋ॒तम् । अ॒सि । ऋ॒तस॑दनम् ।

अ॒सि । ऋ॒तश्रीः॑ । अ॒सि । धाः॑ । अ॒सि । स्व॑धा । अ॒सि ।

उर्वी॑ । च॒ । अ॒सि । व॒स्वी । च॒ । अ॒सि । पु॒रा ।

(Ghana Vaakyam not given here in GS, but taken from Jata
& Ghanan DarpaNam – JD 55/ GD 76)

पदानि॑ – अ॒सि । उर्वी॑ । च॒ ।

घन॑ पूर्वं पदानि॑ – अ॒स्यि॒ उर्वी॑ उर्वी॑ अ॒सि अ॒सि उर्वी॑ च॒ च॒

उर्वी॑ अ॒सि अ॒सि उर्वी॑ च॒ ।

घन॑ वाक्यम् – अ॒स्युर्व्यू॑(१)र्व्यस्य॑ स्युर्वी॑ च॒ चोर्व्यस्य॑ स्युर्वी॑ च॒ ।

23. तेज॑सा नि॒ष्टपा॑मि – 1.1.10.1

तेज॑सा । नि॒रिति॑ । तपा॑मि । = (निर् नि॒ष्टेज॑सा)

तेजि॑ष्ठेन तेज॑सा तेज॑सा तेजि॑ष्ठेन तेजि॑ष्ठेन तेज॑सा निर् नि॒ष्ट् टेज॑सा
तेजि॑ष्ठेन तेजि॑ष्ठेन तेज॑सा निः॑ ।

[Note: PS 6.5 't' followed by niH becomes 'ShT' (in both order)]

24. स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒न॒म॒द॒ब्धा॒सो॒ अ॒दा॒भ्यं॑ ॥ (अलोपम्) – 1.1.10.2

स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒म् । अ॒द॒ब्धा॒सः॑ । अ॒दा॒भ्य॒म् ॥

स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒न॒ म॒द॒ब्धा॒सो॒ अ॒द॒ब्धा॒सः॑ स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒न॒(ग्म्)

स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒न॒ म॒द॒ब्धा॒सो॒ अ॒दा॒भ्य॒ म॒दा॒भ्य॒ म॒द॒ब्धा॒सः॑

स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒न॒(ग्म्) स॒प॒त्न॒द॒म्भ॒न॒ म॒द॒ब्धा॒सो॒ अ॒दा॒भ्य॒म् ।

[Note: PS 11.16 there is no elision after word/padam- adabdhAsaH]

25. च॒क्षु॒षा॒ऽव॑क्षे सु॒प्र॒जा॒स्त्वा॒य॒ ते॒जो॒ऽसि॒ ते॒जो॒ऽनु॒ प्र॒ ह्य॒ग्नि॒स्ते॒ – 1.1.10.3

(अ॒नु॒ । प्र॒) = (प्रा॒ण्व॒नु॒)

अ॒नु॒ प्र॒ प्रा॒ण्व॒नु॒ प्रे॒ ही॒हि॒ प्रा॒ण्व॒नु॒ प्रे॒ हि॒ ।

[PS 7.5 'n' followed by pra becomes N even when 'a' intervenes]

26. ऊ॒र्ग॒भ॒व॒ ब॒र्हि॒ष॒द्भ्य॑ ऊ॒र्जा॒ पृ॒थि॒वीं॑ – 1.1.11.1

ऊ॒र्क् । भ॒व॒ । ब॒र्हि॒ष॒द्भ्यः॑ । ऊ॒र्जा॒ । पृ॒थि॒वी॒म् ।

27 य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ प॒रि॒धि॒रि॒ड॒ ई॒डि॒तः॑ – 1.1.11.2

य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ । प॒रि॒धिः॑ । इ॒डः॑ । = (इ॒ड॒स्परि॒धिः॑)

(Ghana Vaakyam not given here in GS, but taken from Jata & Ghanan DarpaNam –GD 40-ref PS 8.23/24 visargam aH followed by 'p')

प॒दा॒नि॒ – य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ । प॒रि॒धिः॑ । इ॒डः॑ ।

घ॒न॒ पूर्॒व॒ प॒दा॒नि॒ – य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ प॒रि॒धिः॑ प॒रि॒धिः॑ य॒ज॒मा॒न॒स्य॑

य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ प॒रि॒धिः॑ इ॒डः॑ इ॒डः॑ प॒रि॒धिः॑ य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ ।

घन वाक्यम् – यज॑मानस्य परि॒धिः परि॒धिर् यज॑मानस्य यज॑मानस्य
परि॒धि रिड॑ इड॑ स्परि॒धिर् यज॑मानस्य यज॑मानस्य परि॒धि रिड॑ः ।

पदानि – परि॒धिः । इड॑ः । ईडितः॑ ।

घन पूर्व पदानि – परि॒धिः इड॑ः इड॑ः परि॒धिः परि॒धिः इड॑ः

ईडितः॑ ईडितः॑ इड॑ः परि॒धिः परि॒धिः इड॑ः ईडितः॑ ।

घन वाक्यम् – परि॒धि रिड॑ इड॑ स्परि॒धिः परि॒धि रिड॑ ईडितः॑
ईडितः॑ इड॑ स्परि॒धिः परि॒धि रिड॑ ईडितः॑ ।

28. अग्ने॑ बृ॒हन्त॑म॒ध्वरे॑ वि॒शो = 1.1.11.2 (alopam)

अग्ने॑ । बृ॒हन्त॑म् । अ॒ध्वरे॑ । वि॒शः । = (अ॒ध्वरे॑ अ॒ध्वरे॑)

बृ॒हन्त॑ म॒ध्वरे॑ अ॒ध्वरे॑ बृ॒हन्त॑म् बृ॒हन्त॑ म॒ध्वरे॑ वि॒शो

वि॒शो अ॒ध्वरे॑ बृ॒हन्त॑म् बृ॒हन्त॑ म॒ध्वरे॑ वि॒शः ।

29. जु॒ह्वे॒ह्यग्नि॑स्त्वा ह्वयति॑ दे॒वय॑ज्याया॒ उप॑भृदेहि॑ दे॒वः – 1.1.12.1

जु॒हु । आ । इ॒हि । अ॒ग्निः । त्वा । ह्वय॑ति । दे॒वय॑ज्यायै॑ । उप॑भृत् ।

आ । इ॒हि । दे॒वः ।

30. अ॒ग्नावि॒ष्णू॒ मा वा॒मव॑ क्र॒मिषं॑ वि जिहा॒थां मा मा॒ सं ता॒प्तं॑ –

1.1.12.1

अ॒ग्नावि॒ष्णू॒ । वा॒म् । अ॒व । क्र॒मि॒ष॒म् । वि । जि॒हा॒था॒म् । मा ।
मा । स॒म् । ता॒प्त॒म् ।

31. ऊ॒र्ध्वो अ॒ध्व॒रो दि॒विस्पृ॑श – 1.1.12.1 = (अ॒ध्व॒रो अ॒ध्व॒रः)

ऊ॒र्ध्वः । अ॒ध्व॒रः । दि॒विस्पृ॑श॒म् ।

ऊ॒र्ध्वो अ॒ध्व॒रो अ॒ध्व॒र ऊ॒र्ध्व ऊ॒र्ध्वो अ॒ध्व॒रो दि॒विस्पृ॑श॒म्
दि॒विस्पृ॑श म॒ध्व॒र ऊ॒र्ध्व ऊ॒र्ध्वो अ॒ध्व॒रो दि॒विस्पृ॑श॒म् ।

32. दु॒श्च॒रि॒ता॒दा मा॒ सु॒च॒रि॒ते भ॒ज – 1.1.12.1

दु॒श्च॒रि॒ता॒त् । ए॒ति॒ । मा॒ । सु॒च॒रि॒ते । भ॒ज॒ ।

33. प्र॒स॒वे॒नो॒द्ग्रा॒भे॒णो॒द॒ग्र॒भी॒त् ।

अ॒था स॒प॒त्नाꣳ इ॒न्द्रो मे॑ नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒राꣳ अ॒कः॑ ॥ – 1.1.13.1

अ॒थ । स॒प॒त्ना॒न् । = (स॒प॒त्नाꣳ अ॒थाथ॑)

अ॒था स॒प॒त्ना॒न् थ्स॒प॒त्ना(ग्म्) अ॒थाथा॑ स॒प॒त्ना(ग्म्) इ॒न्द्र इ॒न्द्रः॑

स॒प॒त्ना(ग्म्) अ॒थाथा॑ स॒प॒त्ना(ग्म्) इ॒न्द्रः॑ ।

अ॒ध॒रा॒न् । अ॒कः ॥ (अ॒ध॒रा॒ञ् अ॒ध॒रा॒न् । अ॒क॒र॒कः ।)

नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒रा॒(ग्म्) अ॒ध॒रा॒न् नि॒ग्रा॒भे॒ण नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒रा॒(ग्म्)

अ॒क र॒क र॒ध॒रा॒न् नि॒ग्रा॒भे॒ण नि॒ग्रा॒भे॒णा॒ध॒रा॒(ग्म्) अ॒कः ।

[Ref PS 9.22 - n to gm rule before vowel; visargam for akaH is 'r' PS 8.8]

34. अ॒था स॒प॒त्ना॒नि॒द्रा॒ग्नी मे – 1.1.13.1

अ॒थ । स॒प॒त्ना॒न् । इ॒न्द्रा॒ग्नी । मे । = (स॒प॒त्ना॒न॒था॒था)

अ॒था स॒प॒त्ना॒न् थ॒स॒प॒त्ना न॒था॒था स॒प॒त्ना नि॒द्रा॒ग्नी इ॒न्द्रा॒ग्नी

स॒प॒त्ना न॒था॒था स॒प॒त्ना नि॒द्रा॒ग्नी ।

35. ने॒द॒ष त्वद॒प॒चे॒त॒या॒तै – 1.1.13.2

न । इ॒त् । ए॒षः । त्वत् । अ॒प॒चे॒त॒या॒तै ।

36. अ॒ग्ने ऽद॒ब्धा॒यो ऽशी॒त॒त॒नो पा॒हि – 1.1.13.3

अ॒ग्ने । अ॒द॒ब्धा॒यो । अ॒शी॒त॒त॒नो । पा॒हि ।

(अ॒द॒ब्धा॒यो ऽद॒ब्धा॒यो),

अ॒शी॒त॒त॒नो अ॒शी॒त॒त॒नो

अ॒द॒ब्धा॒यो अ॒ग्ने अ॒ग्ने)

अ॒ग्ने ऽद॒ब्धा॒यो ऽद॒ब्धा॒यो अ॒ग्ने अ॒ग्ने ऽद॒ब्धा॒यो ऽशी॒त॒त॒नो अ॒शी॒त॒त॒नो

अ॒द॒ब्धा॒यो अ॒ग्ने अ॒ग्ने ऽद॒ब्धा॒यो ऽशी॒त॒त॒नो ।

37. उ॒भा वा॒मि॒न्द्रा॒ग्नी – (अ॒लोप॒ अनु॒वाक॒म्) – 1.1.14.1 to 1.1.14.4

38. अ॒श्र॒व॒ꣳ हि भू॒रि॒दा॒व॒त्त॒रा वां वि॒जा॒मा॒तु॒रु॒त वा घा स्या॒लात् ।

1.1.14.1

अ॒श्र॒व॒म् । हि । भू॒रि॒दा॒व॒त्त॒रा । वा॒म् ॥ वि॒जा॒मा॒तुः । उ॒त । वा । घ ।
स्या॒लात् ॥

39. उ॒भा हि वाꣳ सु॒ह॒वा जो॒ह॒वी॒मि – 1.1.14.2

उ॒भा । हि । वा॒म् । सु॒ह॒वा । जो॒ह॒वी॒मि ।

40. व॒य॒मु त्वा प॒थ॒स्प॒ते रथं – 1.1.14.2

व॒य॒म् । उ । त्वा । प॒थः । प॒ते । र॒थ॒म् ।

व॒य॒ मु॒ वु॒ वयं॑ व॒य॒ मु॒ त्वा त्वो॑ वयं॑ व॒य॒ मु॒ त्वा ।

[Note: The rules for 'u' as separate padam. Refer to your Guru. Normally between u and following vowel 'v' is added- u+u becomes uvu. But u becomes v after 'a' and 'A'. u+u becomes 'U' (long); for example before tat, tasmAt, vayam, tam. Refer to PS Section 5 for elongation of 'U' before s and specific set of words in terms of elongation rules in Section 3 in PS.]

1.1.14.2(12)– उ । त्वा । प॒थः । (JM-33,GS-1.1-40)

उ॒ त्वा त्व॒ वु॒ त्वा प॒थः प॒थ॒स्त्व॒ वु॒ त्वा प॒थः ।

41. प॒थ॒स्प॒थः प॒रि॒प॒तिं व॒च॒स्या का॒मे॒न कृ॒तो –(क॒म्प॒म्) – 1.1.14.2

प॒रि॒प॒ति॒म् । व॒च॒स्या । का॒मे॒न । कृ॒तः । अ॒भि । आ॒न॒ट् । अ॒र्क॒म् ॥

अ॒भ्या॒न॒डा॒न॒ड॒भ्या॒(१)भ्या॒न॒ड॒र्क॒ म॒र्क॒ मा॒न॒ड॒भ्या॒(१)भ्या॒न॒ड॒र्क॒म् ।

42. गाम॑श्चं पो॒षयि॑त्त्वा स नो॑ – 1.1.14.2

गाम् । अ॒श्वम् । पो॒षयि॑त्तु । आ । सः । नः ।

43. से॒दु होता॑ सो अ॒ध्व॒रान्त् स ऋ॒तून् – 1.1.14.4

(Ghana given in GS)

पदानि – सः । इत् । उ ।

घन पूर्व पदानि – सः इत् इत् सः सः इत् उ उ इत्

सः सः इत् उ ।

घन वाक्यम् – सेदि॑त् स से॒दु वु॒ वि॒त् स से॒दु ।

पदानि – इत् । उ । होता॑ ।

घन पूर्व पदानि – इत् उ उ इत् इत् उ होता॑ होता॑ उ इत् इत्
उ होता॑ ।

घन वाक्यम् – इ॒दु वु॒ वि॒दि॒दु होता॑ हो॒त वि॒दि॒दु होता॑ ।

[Ghana Vaakyam is also given in GD 49 but not matching with what is in GS]

इ॒दु वु॒ वि॒दि॒दु होता॑ होता॑ वि॒दि॒दु होता॑

पदानि – उ । होता॑ । सः ।

घन पूर्व पदानि – उ होता॑ होता॑ उ उ होता॑ सः सः होता॑
उ उ होता॑ सः ।

घन वाक्यम् – उ होता॑ हो॒त वु॒ होता॑ स स हो॒त वु॒ होता॑ सः ।

44. म॒हि॒षी॒व॒ त्वद्॒रि॒स्त्वद्वा॒जाः – 1.1.14.4

म॒हि॒षी॒ । इ॒व॒ । त्वत् । र॒यिः॑ । त्वत् । वा॒जाः॑ । = (र॒यी र॒यिः॑)

र॒यिस्त्वत् त्वद् र॒यी र॒यि स्त्वद् वा॒जा वा॒जास्त्वद्
र॒यी र॒यि स्त्वद् वा॒जाः ।

Section 2 - Katina Ghana panchaati

45. दे॒वो वः॑ स॒वि॒ता प्रा॒र्पय॑तु – 1.1.1.1

दे॒वः । वः॑ । स॒वि॒ता । प्र । अ॒र्पय॑तु ।

46. मौ॒ग॒र॒रु॒स्ते दि॒वं – 1.1.9.3

मौ॒क् । अ॒र॒रुः॑ । ते । दि॒वम् ।

47. भु॒व॒न॒म॒सि॒ वि प्र॒थ॒स्व - 1.1.12.1

भु॒व॒न॒म् । अ॒सि॒ । वि । प्र॒थ॒स्व ।

----- प्रथम काण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ----

=====

1.2 प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – (अग्निष्टोमे क्रयः)

Section 1 - General panchaati

1. सत्यधर्माणो अद्ध्वरे यद् वः – (अलोपम्) – 1.2.1.2

1.2.1.2(39)– सत्यधर्माणः । अद्ध्वरे । यत् । (GS1.2–1)

सत्यधर्माणो अद्ध्वरे अद्ध्वरे सत्यधर्माणः सत्यधर्माणो अद्ध्वरे
यद् यदद्ध्वरे सत्यधर्माणः सत्यधर्माणो अद्ध्वरे यत् ।

2. अधिपतिरसीह मा सन्तं पाहि ॥ 1.2.1.2

3. स्वाहर्खसामयोः शिल्पे स्थस्ते वामा रभे ते मा पातमास्य
यज्ञस्योदृच इमां – 1.2.1.2

4. रुहेमोर्गस्याङ्गिरस्यूर्णम्रदा ऊर्जं मे यच्छ पाहि मा मा मा हिंसी -

1.2.2.2 (This ghanam is as per GS. mA not dvipadam due to swara bheda/difference)

4.1. पदानि – पाहि मा मा

4.1. घन पूर्व पदानि – पाहि मा मा पाहि पाहि मा मा मा पाहि
पाहि मा मा ।

4.1 घन वाक्यम् – पाहि मा मा पाहि पाहि मा मा मा पाहि
पाहि मा मा ।

4.2. पदानि – मा मा मा

4.2. घन पूर्व पदानि – मा मा मा मा मा मा मा मा मा

मा मा मा ।

4.2. घन वाक्यम् – मा मा मा मा मा मा मा मा मा मा मा मा ॥

4.3 पदानि – मा मा हि॒प्सीः

4.3 घन पूर्व पदानि – मा मा मा मा मा मा हि॒प्सीः हि॒प्सीः

मा मा मा मा हि॒प्सीः ।

4.3 घन वाक्यम् – मा मा मा मा मा मा हि॒प्सीर् हि॒प्सीर् मा
मा मा मा हि॒प्सीः ।

5. वनस्पतिरू॒र्ध्वो मा पा॒ह्योदृ॒चः स्वाहा – 1.2.2.3

6. विश्वे दे॒वा अ॒भि मा॒माऽव॒वृ॒त्रन् पू॒षा – 1.2.3.2

(This ghanam is as per GS)

पदानि – अ॒भि । मा॒म् । आ ।

घन पूर्व पदानि – अ॒भि मा॒म् मा॒म् अ॒भि अ॒भि मा॒म् आ आ

मा॒म् अ॒भि अ॒भि मा॒म् आ ।

घन वाक्यम् – अ॒भि मा॒म् मा म॒भ्य॒भि मा मा मा म॒भ्य॒भि मा मा ।

पदानि – मा॒म् । आ । अ॒व॒वृ॒त्रन् ।

घन पूर्व पदानि – माम् आ आ माम् माम् आ अववृत्रन्

अववृत्रन् आ माम् माम् आ अववृत्रन् ।

घन वाक्यम् – मा मा माम् मा मा ऽववृत्रन् नववृत्रन् ना माम्
मा मा ऽववृत्रन् ।

7. रास्वेयथ् सोमा ऽभूयो भर – 1.2.3.2

8. वि राधि माऽहमायुषा – 1.2.3.2

9. देवीरापो अपां नपाद्यः – 1.2.3.3

10. तं वो माऽव क्रमिषमच्छिन्नं- 1.2.3.3

11. पुराता ते अस्त्वथेमव स्य वर आ पृथिव्या – 1.2.3.3

12. एदमगन्म देवयजनं – 1.2.3.3

13. अरुहमग्ने रक्षणः कनीनिकां – (कम्पम्) – 1.2.4.1

1.2.4.1(35)– अरुहम् । अग्नेः । अक्ष्णः ।

अरुह मग्ने रग्ने ररुह मरुह मग्ने रक्ष्णौ(1) ऽक्ष्णौ ऽग्नेररुह
मरुह मग्ने रक्षणः ।

14. अस्यदितिरस्युभयतश्शीर्ष्णी सा नः – 1.2.4.2

15. वमच्छेहीन्द्राय सोमञ् – 1.2.4.2

16. पु॒न॒रे॒हि॒ स॒ह र॒य्या ॥ – 1.2.4.2

17. सं दे॒वि दे॒व्योर्व॒श्या प॒श्यस्व – 1.2.5.2

18. अ॒ञ्शु॒ना ते अ॒ञ्शुः – 1.2.6.1 (Iopam)

ते ऽञ्शु॒ना ऽञ्शु॒ना

अ(ग्म्)शु॒ना ते ते ऽ(ग्म्)शु॒ना ऽ(ग्म्)शु॒ना ते अ(ग्म्)शु॒ र(ग्म्)शु॒स्ते
ऽ(ग्म्)शु॒ना ऽ(ग्म्)शु॒ना ते अ(ग्म्)शुः ।

19. म॒दाय॒ रसो॒ अच्यु॒तो ऽमा॒त्योऽसि – 1.2.6.1

अच्यु॒तः । अ॒मा॒त्यः । = (अ॒मा॒त्यो ऽमा॒त्यो, अच्यु॒तो अच्यु॒तः)

अच्यु॒तो ऽमा॒त्यो ऽमा॒त्यो अच्यु॒तो अच्यु॒तो ऽमा॒त्यो ऽस्य॑स्य॒मा॒त्यो
अच्यु॒तो अच्यु॒तो ऽमा॒त्यो ऽसि

20. प्र॒जास्त्वाम॒नु प्रा॒णन्तु – 1.2.6.1 (प्र॒ अनु॒ + अनु॒ = प्रा॒ण्वनु॒)

अनु॒ प्र॒ प्रा॒ण्वनु॒ प्रा॒णिह्य॑नि॒हि प्रा॒ण्वनु॒ प्रा॒णिहि॑ ।

21. इन्द्र॑स्यो॒रु मा वि॒श दक्षि॑ण – 1.2.7.1

22. सोम॑क्रय॒णास्तान् रक्ष॑ध्व – 1.2.7.1

23. उ॒दायु॑षा स्वा॒युषो॑दोष॒धीना॒ञ् – 1.2.8.1

24. उद॒स्थाम॒मृता॒ऽ अनु॒ । – 1.2.8.1 = (अम॒मृता॒ऽ अमृता॒न्)

अ॒स्था म॒मृता(ग्म्) अ॒मृता(ग्म्) अ॒स्था म॒स्था म॒मृता(ग्म्)
अ॒न्वन्व॒मृता(ग्म्) अ॒स्था म॒स्था म॒मृता(ग्म्) अनु॒ ।

25. स॒म्राड् वि॒श्वेत्ता॒नि वरु॒णस्य॑ 1.2.8.1

26. सोम॒मद्रा॒वुदु॒ त्यं जा॒तवे॑दसं – 1.2.8.2

(This ghanam is as per GS)

26.1 प॒दानि॑ – अ॒द्रौ॑ । उ॒त् । उ॒ ।

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – अ॒द्रौ॑ उ॒त् उ॒त् अ॒द्रौ॑ अ॒द्रौ॑ उ॒त् उ॒ उ॒ उ॒त्
अ॒द्रौ॑ अ॒द्रौ॑ उ॒त् उ॒ ।

घन॑ वा॒क्यम् – अ॒द्रा वु॒ दु द॒द्रा व॒द्रा वु॒ दु वु॒ वु॒ द॒द्रा व॒द्रा वु॒ दु ।

26.2 प॒दानि॑ – उ॒त् । उ॒ । त्यम् ।

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – उ॒त् उ॒ उ॒ उ॒त् उ॒त् उ॒ त्यम् त्यम् उ॒ उ॒त् उ॒त् उ॒ त्यम् ।

घन॑ वा॒क्यम् – उ॒ दु॒ वु॒ वु॒ दु॒ दु॒ त्यम् त्यम् उ॒ वु॒ दु॒ दु॒ त्यम् ।

26.3 प॒दानि॑ – उ॒ । त्यम् । जा॒तवे॑दसम् ।

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – उ॒ त्यम् त्यम् उ॒ उ॒ त्यम् जा॒तवे॑दसम्
जा॒तवे॑दसम् त्यम् उ॒ उ॒ त्यम् जा॒तवे॑दसम् ।

घन वाक्यम् – उ॒ त्यम्॑ त्यमु॒वु॒ त्यम्॑ जा॒तवे॑दसम् जा॒तवे॑दसम्
त्यमु॒वु॒ त्यम्॑ जा॒तवे॑दसम् ॥

27. उ॒स्रावे॑तं धू॒र्षा॒हावन॑श्चू – 1.2.8.2

28. अ॒ञ्शु॒रञ्शु॑स्ते दे॒व सो॒माऽऽप्या॑यता – 1.2.11.1

अ॒ञ्शु॒रञ्शुः॑ । ते॒ । = (ते ते अ॒ञ्शु॒रञ्शः॑)

अ॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ स्ते ते॒ अ॒(ग्म्)शु॑ र॒(ग्म्)शु॑ र॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ स्ते
दे॒व दे॒व ते॒ अ॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ र॒(ग्म्)शु॒र(ग्म्)शु॑ स्ते दे॒व ।

Note: ते अञ्शु (alopam) as per PS 11-10

29. इ॒न्द्रायै॑कध॒नवि॑द आ तु॒भ्यमि॒न्द्रः॑ – 1.2.11.1

30. सु॒त्याम॑शीये॒ष्टा रा॒यः॑ – 1.2.11.1

ए॒ष्टः॑ = (ए॒ष्टरे॑ष्टर) (PS 8.8 eShTaH visargam = 'r')

1.2.11.1(28)– ए॒ष्टः॑ । रा॒यः॑ । प्र॒ ।

ए॒ष्टा रा॒यो रा॒य ए॒ष्ट रे॒ष्टा रा॒यः॑ प्र॒ प्र॒ रा॒य ए॒ष्ट रे॒ष्टा रा॒यः॑ प्र॒ ।

31. या ते॒ अ॒ग्नेऽया॑शया र॒जाश॑या ह॒राश॑या – 1.2.11.2

32. ना॒माग्ने॑ अ॒ङ्गिरा॑ योऽस्यां पृ॒थि॒व्याम॑स्यायुषा॒ नाम्ने॑हि
यत्ते॒ऽना॑धृष्टं नाम॒ यज्ञि॑यं तेन॒ त्वाऽऽ*द॑धेऽग्ने॒ अ॒ङ्गिरा॑ यो द्वि॒तीय॑स्यां
तृ॒तीय॑स्यां पृ॒थि॒व्या-म॑स्यायुषा॒ नाम्ने॑हि यत्ते॒ऽना॑धृष्टं– 1.2.12.1

घनसन्धिः – प्रथम काण्डे द्वितीयः प्रश्नः (1.2)

Ghanan as per GS (PS 11.17 angiraH does not elide. i.e.alopam)

32.1 पदानि – अ॒ग्ने॑ । अ॒ङ्गि॒रः॑ । यः ।

घन पूर्व पदानि – अ॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रः॑ अ॒ङ्गि॒रः॑ अ॒ग्ने॑ अ॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रः॑

यः यः अ॒ङ्गि॒रः॑ अ॒ग्ने॑ अ॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रः॑ यः ।

घन वाक्यम् – अ॒ग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रो॑ अ॒ङ्गि॒रो॑ ऽग्ने॑ ऽग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रो॑ यो॑ यो॑
अ॒ङ्गि॒रो॑ ऽग्ने॑ ऽग्ने॑ अ॒ङ्गि॒रो॑ यः॑ ।

33. असि॑ रा॒यस्पो॑ष॒वनिः॑ स्वा॒हा – 1.2.12.2

(रा॒यस्पो॑ष॒वनी॑ रा॒यस्पो॑ष॒वनिः॑)

(elongation of only vowel sound followed by 'r')

सि॒(ग्म्)ही॑रस्य॒सि॒ सि॒(ग्म्)हीः॑ सि॒(ग्म्)ही॑रसि॒ रा॒यस्पो॑ष॒वनी॑
रा॒यस्पो॑ष॒वनि॑रसि॒ सि॒(ग्म्)हीः॑ सि॒(ग्म्)ही॑रसि॒ रा॒यस्पो॑ष॒वनिः॑ ।

34. सि॒ङ्ही॑रसि॒ म॒हि॒षी॑रस्यु॒रु प्र॒थस्वो॑रु – (कम्पम्) – 1.2.12.2

1.2.12.2(9)– असि॑ । उ॒रु । प्र॒थस्व॑ ।

अस्यु॒रु(१)र्व॑स्यस्यु॒रु प्र॒थस्व॑ प्र॒थस्वो॑र्व॑स्यस्यु॒रु प्र॒थस्व॑ ।

35. सि॒ङ्ही॑रस्या॒ वह॑ दे॒वान्दे॒वय॑ते – 1.2.12.3

36. भू॒तेभ्य॑स्त्वा वि॒श्वायु॑रसि॒–1.2.12.3 त्वा॑ । वि॒श्वायुः॑=(वि॒श्वायु॑ष्ट्वा)

(Refer PS 6.5 - AyuH followed by 't' becomes ShT)

1.2.12.3(16)– भू॒तेभ्यः॑ । त्वा॑ । वि॒श्वायुः॑ ।

भू॒तेभ्य॑स्त्वा त्वा भू॒तेभ्यो॑ भू॒तेभ्य॑स्त्वा वि॒श्वायु॑र् वि॒श्वायु॑ष्ट्वा भू॒तेभ्यो॑
भू॒तेभ्य॑स्त्वा वि॒श्वायुः॑ ।

37. एक॑ इ॒न्मही॑ दे॒वस्य॑ – 1.2.13.1

38. कृ॒णु॒ष्व पा॒जः – (अलोप अनुवाकम्) - 1.2.14.1

39. आ प्र यच्छ॑ दक्षि॒णादो॑त स॒व्यात् । (1.2.13.2 & 3)

40. या॒हि रा॒जे॒वाम॑वा॒ङ् इ॒भेन॑ । – 1.2.14.1

अम॑वान् = (अमवा॑ङ् अमवान्)

1.2.14.1(8)– इ॒व । अम॑वान् । इ॒भेन॑ ॥

इ॒वाम॑वा(ग्म्) अम॑वा(ग्म्) इ॒वे वा॒मवा॑(ग्म्) इ॒भेने॑ भे॒नाम॑वा(ग्म्)
इ॒वे वा॒मवा॑(ग्म्) इ॒भेन॑ ।

41. अस्ता॑ऽसि वि॒द्ध्य॑ र॒क्षस॑ स्तपि॑ष्ठैः – 1.2.14.1

42. यो अ॒न्त्यग्ने॑ मा॒कि॒ष्टे – 1.2.14.2

अ॒न्ति॑ । अ॒ग्ने॑ = (अ॒न्त्यग्ने॑ ऽग्ने, ऽग्ने अ॒न्त्यग्ने॑)

1.2.14.2(2)– अ॒न्ति॑ । अ॒ग्ने॑ । मा॒किः॑ ।

अ॒न्त्यग्ने॑ ऽग्ने॑ अ॒न्त्यन्त्य॑ग्ने मा॒किर् मा॒कि॒ र॒ग्ने अ॒न्त्यन्त्य॑ग्ने मा॒किः॑ ।

43. प्र॒त्या ऽऽत॑नु॒ष्व न्य॑मि॒त्रा॒ङ् ओष॑तात् – 1.2.14.2

अ॒मि॒त्रान् । = (अ॒मि॒त्रा॒ङ् अ॒मि॒त्रान्) (Refer PS 9.21)

अ॒मि॒त्रा(ग्म्) ओ॒षता॑ दो॒षता॑ द॒मि॒त्रा(ग्म्) अ॒मि॒त्रा(ग्म्) ओ॒षता॑त् ति॒ग्महे॑ते
ति॒ग्महे॑त ओ॒षता॑ द॒मि॒त्रा(ग्म्) अ॒मि॒त्रा(ग्म्) ओ॒षता॑त् ति॒ग्महे॑ते ।

44. प्र॒ति॒वि॒द्ध्य॒द्ध्य॒स्मदा॒विष्कृ॑णुष्व – 1.2.14.2

45. उप॒त्मन् दो॒षाव॑स्त दी॒दिवा॑ꣳस॒मनु॑ द्यून् । – 1.2.14.4

46. सु॒मन॑सः स॒पेमा॑भि द्यु॒म्ना – 1.2.14.4

स॒पेम । अ॒भी । = (अ॒भ्य॒भिष॑पेम) (Refer PS 6.4 preposition aBi followed by 's' becomes Sh in a padam without Swaram.)

1.2.14.4(25)– सु॒मन॑सः । स॒पेम । अ॒भि ।

सु॒मन॑सः स॒पेम स॒पेम सु॒मन॑सः सु॒मन॑सः स॒पेमा॑भ्य॒भि ष॑पेम सु॒मन॑सः
सु॒मन॑सः स॒पेमा॑भि ।

47. नि॒षद्या॑ग्ने तव॑ नः पा॒न्त्वमू॑र – 1.2.14.5 = (अग्ने ऽग्ने)

1.2.14.5(27)– नि॒षद्य॑ । अ॒ग्ने । तव॑ ।

नि॒षद्या॑ग्ने ऽग्ने नि॒षद्य॑ नि॒षद्या॑ग्ने तव॑ तवा॒ग्ने नि॒षद्य॑ नि॒षद्या॑ग्ने तव॑ ।

48. र॒रक्ष॑तान्त् सु॒कृ॒तो – (तान् = (ताꣳ स्तान्) – 1.2.14.5
[Refer PS 6.14 'tAn' followed by 't' becomes (gg)st]

49. इ॒द्रि॒पवो॑ ना ह॒ दे॒भुः ॥ 1.2.14.5, & 1.1.14.6

50. अ॒या ते॑ अ॒ग्ने स॒मि॒धा – 1.2.14.6

51. रक्ष॑से ह॒न्त॒वा उ॑ । म॒दे चि॒दस्य॑ प्र॒रुज॑न्ति – 1.2.14.7

=====

Section 2- Katina Ghana panchaati

51. पा॒त॒मा॒स्य॑ य॒ज्ञस्यो॑दृ॒च – 1.2.2.2

52. मा॒ मा॒ हि॒प्सीः॑ कृ॒ष्यै – 1.2.2.3

53. य॒ज्ञेष्वी॑द्यः ॥ – 1.2.3.2

54. अ॒शु॒र॒शु॒स्ते दे॒व – 1.2.11.1

----- प्रथम काण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ----

=====

1.3 प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः –(अग्निष्टोमे पशुः)

Section 1 - General panchaati

1. विश्वजनस्य छाया परि त्वा = (परिच्छाया) – 1.3.1.2

[Note: pari+CAyĀ- augmented with c before C).
This augmentation is called “poorvaagamaha”]

2. अजोऽस्येकपादहिरसि – (कम्पम्) – 1.3.3.1

1.3.3.1(43)– अजः । असि । एकपात् ।

अजोऽस्य स्यजो (1) ऽजोऽस्येकपा देकपा दस्यजो (1) ऽजोऽस्येकपात् ।

3. अन्यकृतेभ्य उरु यन्ताऽसि – (कम्पम्) – 1.3.4.1

1.3.4.1(5)– अन्यकृतेभ्यः । उरु । यन्ता ।

अन्यकृतेभ्य उरु(1)र्व न्यकृतेभ्यो ऽन्यकृतेभ्य उरु यन्ता
यन्तोर्व न्यकृतेभ्यो ऽन्यकृतेभ्य उरु यन्ता ।

4. अदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद आ सीदैष वो देव सवितः

देव । सवितः । = (सवितर् देव) 1.3.4.2

[Refer PS 8.8 savitaH , visargam is 'r']

5. रायस्पोषेण नमो देवेभ्यः – 1.3.4.2

पोषेण । नमः । = (नमस्पोषेण)

[Refer PS 8.28 – aH sound followed by po visargam becomes ‘s’]

6. मय्यभू॑दे॒षा सा त्वयि॑ – 1.3.4.3

7. अत्य॑न्या॒नगां॑ ना॒न्यानु॑पा॒ गाम॑र्वाक्त्वा – 1.3.5.1

8. पृथि॑वीमु॒परेण॑ दृ॒ह ते ते॒ धामा॑न्युश्मसी – 1.3.6.1

9. अत्रा॑ह तदुरु॒गाय॑स्य – 1.3.6.2

10. मा दे॒वानां॑ मिथु॒या कर्भा॑गधेयं॑ ॥ – 1.3.7.2

1.3.7.2(28)– दे॒वानां॑ मिथु॒या कः ।

दे॒वानां॑ मिथु॒या मिथु॒या दे॒वानां॑ दे॒वानां॑ मिथु॒या कः ।
कर् मिथु॒या दे॒वानां॑ दे॒वानां॑ मिथु॒या कः ।

11. य॒ज्ञप॑तिं प्रि॒यधाऽ॑ वि॒शत॑ – 1.3.8.1

प्रि॒यधा । आ । वि॒शत॑ । (त्रि क्रमम्)

12. नम॑स्त आ॒तानाऽन॑र्वा प्रेहि॑ – 1.3.8.2 (नमः पाहि) (प्र प्राण॑र्वा)

13. या ते॑ प्रा॒णाञ्छु॑ग्ज॒गाम॑ – 1.3.9.1

14. वा॒यो वी॑हि स्तो॒काना॑ – 1.3.9.2

15. ह॒विष्म॑तीरि॒मा आपो॑ ह॒विष्मा॑न् दे॒वो अ॑ध्व॒रो

ह॒विष्मा॑ आ वि॒वास॑ति ह॒विष्मा॑ अस्तु॑ सूर्यः॑ ॥ – 1.3.12.1

[Refer PS 9.21 for change of 'n' to (gm) before vowel]

1.3.12.1(5)– दे॒वः । अ॒ध्व॒रः । ह॒वि॒ष्मा॒न् ।

• दे॒वो अ॒ध्व॒रो अ॒ध्व॒रो दे॒वो दे॒वो अ॒ध्व॒रो ह॒वि॒ष्मा॒न् ।
ह॒वि॒ष्मा॒(ग्म्) अ॒ध्व॒रो दे॒वो दे॒वो अ॒ध्व॒रो ह॒वि॒ष्मा॒न् ।

• (सूर्यो अस्तु)

16. रा॒ज॒न्ने॒ह्य॒व रो॒ह मा भे॒र्मा सं – 1.3.13.1

17. का॒र्षि॒रस्य॒पा॒ऽपां – 1.3.13.2

18. त्व॒मग्ने॒ रु॒द्रो अ॒सुरो – (अलोप अनुवाकम्) – 1.3.14.1

19. पु॒रु॒नि॒ष्ठ ऋ॒ता॒वा ध॒र्ता कृ॒ष्टी॒नामु॒त – 1.3.14.1 & 14.2

20. स आ॒यु॒रा ऽगा॒थ्सु॒रभिः – 1.3.14.2 –

21. तवो॒त्य॒श्याम॒ रयि॑ꣳ रयि॒वः सु॒वी॒रं । – (कम्पम्) – 1.3.14.3

1.3.14.3(30)– ऊ॒ती । अ॒श्याम॑ । रयि॒म् ।

ऊ॒त्य॒श्या मा॒श्या मो॒त्यू(१)त्य॒श्याम॑ रयि॒(ग्म्) रयि॑
म॒श्या मो॒त्यू(१)त्य॒श्याम॑ रयि॒म् ।

22. द्यु॒म्न॒मज॒रा॒जरं॑ ते ॥ – 1.3.14.3

23. वि ही॒मि॒द्धो अ॒ख्य॒दा रो॒दसी॑ – 1.3.14.2

24. अग्ने॑ रा॒यो नृ॒तम॑स्य – (लोपम्) – 1.3.14.6

अग्ने॑ रा॒यो रा॒यो ऽग्ने॑ ऽग्ने॑ रा॒यो नृ॒तम॑स्य नृ॒तम॑स्य रा॒यो ऽग्ने॑ ऽग्ने॑
रा॒यो नृ॒तम॑स्य ।

25. च॒र्ष॒णीर॒भ्यासा॑ वा॒जेषु॑ – (कम्पम्) – 1.3.14.7

1.3.14.7(2)– अभि॑ । आ॒सा । वा॒जेषु॑ ।

अ॒भ्यासा॑ ऽसा॑ ऽभ्या॑(१)भ्यासा॑ वा॒जेषु॑ वा॒जेष्व॑सा॑ ऽभ्या॑(१)भ्यासा॑
वा॒जेषु॑ ।

26. व॒द्मा हि॑ सू॒नो अ॒स्यद्व॑स॒द्वा च॒क्रे – 1.3.14.7

27. अ॒जस्र॑मि॒न्धान॑ ए॒नं – 1.3.14.5

अ॒जस्र॑म् । इ॒न्धानः॑ । = (इ॒न्धानो॑ ऽजस्र॑म्)

1.3.14.5(22)– नृ॒मणाः॑ । अ॒जस्र॑म् । इ॒न्धानः॑ ।

नृ॒मणा॑ अ॒जस्र॑ म॒जस्र॑म् नृ॒मणा॑ नृ॒मणा॑ अ॒जस्र॑ मि॒न्धान॑
इ॒न्धानो॑ ऽजस्र॑म् नृ॒मणा॑ नृ॒मणा॑ अ॒जस्र॑ मि॒न्धानः॑ ।

28. रा॒जैव॑ जे॒रवृ॑के क्षै॒ष्यन्तः॑ ॥ – 1.3.14.7 (अ॒वृके॑ ऽवृ॑के – lopam)

1.3.14.7(46)– अ॒वृके॑ । क्षै॒षि । अ॒न्तः ॥

अ॒वृके॑ क्षै॒षि क्षै॒ष्यवृ॑के॑ ऽवृ॑के॑ क्षै॒ष्यन्त॑ र॒न्तः क्षै॒ष्यवृ॑के॑ ऽवृ॑के॑ क्षै॒ष्यन्तः॑ ।

29. अ॒ग्निः शुचि॑व्रत॒तमः – (शुचि॑व्रत॒तमो ऽग्निः) 1.3.14.8

1.3.14.8(46)– अ॒ग्निः । शुचि॑व्रत॒तमः । शुचि॑ः ।

अ॒ग्निः शुचि॑व्रत॒तमः शुचि॑व्रत॒तमो ऽग्नि॑र॒ग्निः शुचि॑व्रत॒तमः शुचि॑ः
शुचि॑ः शुचि॑व्रत॒तमो ऽग्नि॑र॒ग्निः शुचि॑व्रत॒तमः शुचि॑ः ।

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

30. ह॒विष्म॑तीरि॒मा आ॒पो ह॒विष्मा॑न् – 1.3.12.1

31. च॒र्ष॒णीर॒भ्यासा॑ वा॒जेषु॑ सा॒सह॑त् ॥ – 1.3.14.7

----- प्रथम काण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ----

=====

1.4 प्रथमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः–(सुत्यादिने कर्तव्या ग्रहाः)

Section 1 - General panchaati

1. यज॑माना॒योरु॒ रा॒या कृ॒द्ध्यधि॑ – 1.4.1.2

2. हि॒॒सिष्टं॑ प्रा॒गपा॒गुद॒गध॒राक् – 1.4.1.2

3. कृ॒धि वि॒श्वेभ्य॑स्वा – 1.4.2.1

कृ॒धि । वि॒श्वेभ्यः॑ । = (वि॒श्वेभ्य॑ स्कृ॒धि)

[Refer PS 8.25 visarga sound aH followed by kRudhi]

4. मन॑स्त्वा ऽष्टू॒र्वन्त॑रि॒क्षम॒न्विहि॑ स्वाहा॒ त्वा–(कम्पम्) – 1.4.2.1

1.4.2.1(30)– त्वा । अ॒ष्टु । उ॒रु ।

त्वा ऽष्ट्व॑ष्टु त्वा त्वा ऽष्टू॒रु(१)॑ वृ॒ष्टु त्वा त्वा ऽष्टू॒रु ।

1.4.2.1(32)– उ॒रु । अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒नु ।

उ॒र्वन्त॑रि॒क्ष म॒न्तरि॑क्ष मु॒रु(१)॑र्वन्त॑रि॒क्ष म॒न्वन्व॑न्त॑रि॒क्ष
मु॒रु(१)॑र्वन्त॑रि॒क्ष म॒नु ।

5. द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒न्तरु॑र्वन्त॑रि॒क्षम् – (कम्पम्) – 1.4.3.1

1.4.3.1(16)– द्या॒वापृ॑थि॒वी । अ॒न्तः । उ॒रु ।

द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒न्त र॑न्त॒र् द्या॒वापृ॑थि॒वी द्या॒वापृ॑थि॒वी
अ॒न्त रु॒रु(१)॑र्वन्त॑रि॒क्ष द्या॒वापृ॑थि॒वी द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒न्त रु॒रु ।

6. मनस्त्वा ऽष्टूर्वन्तरिक्षमन्विहि – (कम्पम्) – 1.4.3.1

1.4.3.1(41)– अष्टु । उरु । अन्तरिक्षम् ।

अष्टूर्(1)र्वष्ट्वष्टूर् वन्तरिक्ष मन्तरिक्ष मुर्वष्ट्वष्टूर् वन्तरिक्षम् ।

7. उप प्रयोभिरा गतमिन्दवो वामुशन्ति हि ॥ – 1.4.4.1

8. उपो ते अन्धो मद्यम् – (अन्धो ऽन्धः) - 1.4.4.1

1.4.4.1(12)– ते । अन्धः । मद्यम् ।

ते अन्धो ऽन्ध स्ते ते अन्धो मद्यम् मद्य मन्ध स्ते ते अन्धो मद्यम् ।

9. ममेदिह श्रुतं हवं । – 1.4.5.1

10. अश्विनावेह गच्छतं । 1.4.7.1

11. एकादश स्थाऽप्सुषदो = (अप्सुषदो ऽप्सुषदः)

1.4.10.1(8)– एकादश । स्थ । अप्सुषदः ।

एकादश स्थ स्थै कादशैकादश स्थाप्सुषदो ऽप्सुषदः स्थै काद
शैकादश स्थाप्सुषदः ।

12. जनानामासन्ना पात्रं – 1.4.13.1

13. अ॒च्यु॒ता॒ना॒म॒च्यु॒त॒क्षि॒त्त॒म॒ ए॒षः – (लोपम्) - 1.4.13.1

1.4.13.1(26)– ध्रु॒वा॒णाम् । ध्रु॒व॒त॒मः । अ॒च्यु॒ता॒ना॒म् ।

ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒व॒त॒मो ध्रु॒व॒त॒मो ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒व॒त॒मो अ॒च्यु॒ता॒ना॒
म॒च्यु॒ता॒ना॒म् ध्रु॒व॒त॒मो ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒वा॒णाम् ध्रु॒व॒त॒मो अ॒च्यु॒ता॒ना॒म् ।

14. स॒ꣳस॒र्पो॒ऽस्य॒ह॒स्प॒त्याय॒ त्वा ॥ – 1.4.14.1

15. इ॒न्द्रा॒ग्नी॒ आ॒ ग॒तꣳ सु॒तं गी॒र्भिर्न॒भः – 1.4.15.1

16. ने॒न्द्र॒ स॒श्व॒सि॒ दा॒शु॒षे । उ॒पो॒पे॒न्नु म॒घ॒व॒न् – 1.4.22.1

17. अ॒ग्न(३) इ॒ प॒त्नी॒वा(३)ः – [अ॒ग्न(३) अ॒ग्न(३) इ] – 1.4.27.1

1.4.27.1(8)– अ॒ग्न(३)इ॒ । प॒त्नी॒वा(३)ः । स॒जूः ।

अ॒ग्न(३)इ॒ प॒त्नी॒वा(३)ः प॒त्नी॒वा(३) अ॒ग्न(३) अ॒ग्न(३)इ॒ प॒त्नी॒वा(३)ः
स॒जूः स॒जूः प॒त्नी॒वा(३) अ॒ग्न(३) अ॒ग्न(३)इ॒ प॒त्नी॒वा(३)ः स॒जूः ।

18. उ॒त्ति॒ष्ठ॒न्नो॒ज॒सा स॒ह पी॒त्वा शि॒प्रे अ॒वे॒प॒यः । – 1.4.30.1

19. वा॒म॒मु श्रो॒ दि॒वे॒दि॒वे वा॒म॒म् – 1.4.23.1

20. श॒वि॒ष्ठ धृ॒ष्ण॒वा ग॒हि । आ॒ त्वा पृ॒ण॒क्तु – 1.4.39.1

21. र॒क्षा मा॒कि॒र्नो अ॒घ॒श – (लोपम्) – (मा॒की र॒क्ष र॒क्षा) 1.4.24.1

[Refer PS 3.8 elongation of vowel – rakSha to rakshA]

1.4.24.1(14)– र॒क्ष । मा॒किः । नः ।

रक्षा माकिर् माकी रक्ष रक्षा माकिर् नो नो माकी रक्ष
रक्षा माकिर् नः ।

1.4.24.1(15)– माकिः । नः । अघश(ग्म्)सः । (lopam)

माकिर् नो नो माकिर् माकिर् नो अघश(ग्म्)सो ऽघश(ग्म्)सो
नोमाकिर् माकिर् नो अघश(ग्म्)सः ।

22. देव भूरेरया धिया वामभाजः – 1.4.23.1

23. ईयुष्टे ये पूर्वतराम् – 1.4.33.1

(Refer PS 6.5 IyuH followed by te becomes ShTe)

1.4.33.1(1)- ईयुः । ते । ये ।

ईयुष्टे त ईयु रीयुष्टे ये ये त ईयु रीयुष्टे ये ।

24. अस्माभिरू नु प्रतिचक्ष्याऽभूदो ते यन्ति – 1.4.33.1

25. आ तिष्ठ वृत्रहन् रथं – (वृत्रहन्तिष्ठ) - 1.4.37.1

26. इन्द्रमिद्धरी वहतोऽप्रतिधृष्टशवसं – 1.4.38.1

27. कृणुहि विश्वतो नः ॥ – (विश्वत स्कृणुहि) – 1.4.42.1

28. वो रूपमभ्यैमि वयसा वयः । - 1.4.43.2

29. वि भजतु वर्षिष्ठे अधि नाके ॥

एतत्ते अग्ने राध ऐति सोमच्युतं तन्मित्रस्य पथा नयर्तस्य

पथा प्रेत चन्द्रदक्षिणा – 1.4.43.2 – (अधि नाके नाके ऽध्यधि नाके)

1.4.43.2(14)– अधि । नाके ॥

अधि नाके नाके ऽध्यधि नाके ।

30. धाता रातिः – (अलोपम् अनुवाकम्)

धाता । रातिः । = (राती रातिः) - 1.4.44.1

31. प्रयति यज्ञे अस्मिन्नग्ने होतारमवृणीमहीह ।

ऋधगयाडृधगुताऽशमिष्ठाः – 1.4.44.2

अस्मिन् । अग्ने । = (अग्ने ऽग्ने अस्मिन्)

1.4.44.2(11)– अस्मिन् । अग्ने । होतारम् । (GS-1.4-31)

अस्मिन् नग्ने ऽग्ने अस्मिन् नस्मिन् नग्ने होतार(ग्म्) होतार मग्ने
अस्मिन् नस्मिन् नग्ने होतारम् ।

32. विश्वेऽस्मे धत्त वसवो वसूनि ॥

यानाऽवह उशतो देव देवान् तान् प्रेरय स्वे अग्ने सधस्थे ।

अग्ने । सधस्थे । = (सधस्थे ऽग्ने अग्ने सधस्थे)

1.4.44.3(4)– अग्ने । सधस्थे ॥

अग्ने॑ स॒ध॒स्थे॑ स॒ध॒स्थे॑ ऽग्ने॑ अग्ने॑ स॒ध॒स्थे॑ ।

33. प॒न्था॒मन्वे॑त॒वा उ॑ । अ॒प॒दे पा॒दा प्र॒तिधा॑त॒वेऽक॒रुता॑ऽप॒व॒क्ता
हृ॒द॒यावि॑धश्चि॒त् ॥ – 1.4.45.1

34. अ॒पा॒न्नपा॑त् प्र॒ति॒रक्ष॑न्नसु॒र्यं – 1.4.45.1

35. स॒मु॒द्रे ते॒ हृ॒द॒यम॑प्स्व॒न्तः । – (कम्प॑म्) - 1.4.45.2

1.4.45.2(13)– अ॒प्सु । अ॒न्तः ॥

अ॒प्स्व॒न्त र॑न्त र॒प्स्वा(१)प्स्व॒न्तः ।

[Note: Visargam of antaH is 'r' Ref PS 8.8]

36. त्वा य॒ज्ञ॒प॒ते ह॒वि॒र्भिः॑ । – 1.4.45.2

य॒ज्ञ॒प॒ते । ह॒वि॒र्भिः॑ । = (ह॒वि॒र्भिर्. ह॒वि॒र्भिर्. य॒ज्ञ॒प॒ते य॒ज्ञ॒प॒ते ह॒वि॒र्भिः॑)

37. दे॒वकृ॑त॒मे॒नोऽया॒डव॑ म॒र्त्ये॒र्म॒र्त्यकृ॑तमु॒रोरा॑ नो दे॒व रि॒ष॒स्पाहि॑ – 1.4.45.2

38. ए॒धोऽस्ये॑धिषी॒महि॑ स॒मि॒द॒सि – 1.4.45.3

39. य॒स्त्वा हृ॒दा – (अ॒लोप॑ अ॒नुवा॑कम्) – 1.4.46.1

40. म॒न्य॒मा॒नो ऽम॒र्त्यं म॒र्त्यो जो॑ह॒वीमि॑ । – 1.4.46.1

अ॒म॒र्त्यम् । म॒र्त्यः । = (म॒र्त्यो अ॒म॒र्त्यम्)

1.4.46.1(6)– अ॒म॒र्त्यम् । म॒र्त्यः । जो॒ह॒वीमि ॥

अ॒म॒र्त्यम् म॒र्त्यो म॒र्त्यो अ॒म॒र्त्य म॒म॒र्त्यम् म॒र्त्यो जो॒ह॒वीमि जो॒ह॒वीमि म॒र्त्यो
अ॒म॒र्त्य म॒म॒र्त्यम् म॒र्त्यो जो॒ह॒वीमि ।

41. जा॒तवे॒द उ॒ लो॒कम॒ग्ने कृ॒णवः॑ स्यो॒नं । – 1.4.46.1

42. त्वे॒ सु पु॒त्र शव॒सोऽवृ॒त्रन् – 1.4.46.1 (lopam)

1.4.46.1(37)– शव॒सः । अ॒वृ॒त्रन् । का॒म॒का॒तयः॑ ॥

शव॒सो ऽवृ॒त्रन् न॒वृ॒त्रञ् छव॒सः शव॒सो ऽवृ॒त्रन् का॒म॒का॒तयः॑ का॒म॒का॒तयो
ऽवृ॒त्रञ् छव॒सः शव॒सो ऽवृ॒त्रन् का॒म॒का॒तयः॑ ।

43. न त्वा॒मिन्द्रा॒ति रि॒च्यते॑ ॥ – 1.4.46.1

44. यदी॒ञ् स॒बा॒धः पि॒तरं॑ – 1.4.46.2

45. अ॒पो अ॒न्व॒चा॒रि॒षं – 1.4.46.2

46. हि॒क॒म॒स्य॒ग्ने वि॒भाव॒सुः । – 1.4.46.2 (lopam)

1.4.46.2(37)– अ॒सि । अ॒ग्ने । वि॒भाव॒सुः ॥

अ॒स्य॒ग्ने अ॒ग्ने ऽस्य॒स्य॒ग्ने वि॒भाव॒सुर् वि॒भाव॒सु॒र॒ग्ने
ऽस्य॒स्य॒ग्ने वि॒भाव॒सुः ।

47. अ॒यं नो॑ अ॒ग्निर्व॒रिवः॑ कृ॒णोतु॑ – 1.4.46.3

अ॒यम् । नः॑ । = (नो ऽयमयम्)

1.4.46.3(21)– अयम् । नः । अग्निः । (lopam)

अयम् नो नो ऽय मयम् नो अग्नि रग्निर् नो ऽय मयम् नो अग्निः ।

अग्निः । वरिवः । = (वरिवो वरिवो अग्निः) (in this , it seems there

is a typing error here in GS . In अग्निः, “a” is elided as per Punrukta lopam in this GS book itself (see item No.3). “a” is also elided in JM 72 and JD 33 for this combination.

1.4.46.3(22)– नः । अग्निः । वरिवः । (lopam)

नो अग्नि रग्निर् नो नो अग्निर् वरिवो वरिवो ऽग्निर् नो
नो अग्निर् वरिवः ।

1.4.46.3(26)– अयम् । मृधः । पुरः । (lopam)

अयम् मृधो मृधो ऽय मयम् मृधः पुरः पुरो मृधो ऽय
मयम् मृधः पुरः ।

48. उदग्ने शुचयस्तव वि ज्योतिषा ॥ – 1.4.46.3

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

49. सोमः पिबतु यत्ते – 1.4.1.2

50. अयं वा मित्रावरुणा – 1.4.5.1

51. कदा चन स्तरीरसि – 1.4.22.1

52. वाममद्य सवितर्वाममु – 1.4.23.1

53. ईयुष्टे ये पूर्वतरामपश्यन् – 1.4.33.1

54. वो रूपमभ्यैमि वयसा वयः । – 1.4.43.2

55. अनु मार्ष्टु तनुवो यद्विलिष्टं ॥ – 1.4.44.2

----- प्रथम काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ----

=====

1.5 प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – (पुनराधानं)

Section 1 - General panchaati

1. वसु सं न्यदधतेदमु नो भविष्यति यदि – 1.5.1.1

2. तदस्य सहसाऽऽदिथ्सन्त सोऽरोदीघदरोदीत् – 1.5.1.1

3. अदक्षिण्यमश्रुजं हि यो बर्हिषि – 1.5.1.2

4. भाग्यसान्यथ व इदमिति - 1.5.1.2

5. तं पूषाऽऽधत्त तेन – (त्रि क्रमम्) – 1.5.1.2

51ST PADAM – तम् । पूषा । आ । अधत्त । तेन ।

6. तं त्वष्टाऽऽधत्त तेन – (त्रि क्रमम् न) – [karpam not formed here] – 1.5.1.3

7. तं धाताऽऽधत्त तेन – (त्रि क्रमम्) 1.5.1.3

पदानि – तम् । धाता । आ । अधत्त । तेन ।

8. ऋद्धिं वेद धर्नोत्येव योऽस्यैवं – 1.5.1.3 & 1.5.1.4

9. अथो शान्तिरेवास्यैषा – 1.5.1.4

10. अब्रवीद्यो मदेवत्य – (घन कम्पम्) – 1.5.1.2

40 th padam अब्रवीत् । यः । मदेवत्यम् ।

अ॒ब्र॒वीद् यो॑ यो॑ ऽब्र॒वीद॒ब्र॒वीद् यो॑ म॒द्दे॒वत्य॑म् म॒द्दे॒वत्य॑(१)ँ यो॑
ऽब्र॒वीद॒ब्र॒वीद् यो॑ म॒द्दे॒वत्य॑म् ।

11. सै॒वा॒स्य॒र्द्धिः॒ सं॒ वै – 1.5.2.2

12. तद॑क॒रु॒पा॒ंशु॒ यज॑ति – 1.5.2.3

13. ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒म॒नु॒ निर्व॑पेद् – (निर् णिः) – 1.5.2.5
[PS 7.2 – niH followed by n becomes N]

14. ना॒ऽऽ॒र्ति॒मा॒र्च्छ॑ति – 1.5.2.5

15. पि॒तरं॑ च प्र॒यन्त्सु॑वः ॥ (प्रय॑श्च) 1.5.3.1

16. प्रा॒णाद॑पा॒न॒त्यन्त॑श्चरति – 1.5.3.1

17. वस॑वश्च स॒माभ॑रन् ॥ – (समाभ॑रश्च) – 1.5.3.2

18. पु॒नर्नः॑ पा॒हि वि॒श्वतः॑ ॥ – (वि॒श्वत॑ स्पा॒हि) – 1.5.3.2
[PS 8.23 visargam aH followed by p, visargam becomes 's']

19. अ॒जरं॑ कृ॒त्वा ऽऽ॒धत्ते॑ऽथो॒ पू॒तम् – (त्रि क्र॑मम्)–1.5.4.1.

37th padam अ॒जरम् । कृ॒त्वा । आ । ध॒त्ते ।

अ॒जरम् कृ॒त्वा कृ॒त्वा ऽजर॑ म॒जरम् कृ॒त्वा ऽऽ॒धत्ते॑ ध॒त्त आ
कृ॒त्वा ऽजर॑ म॒जरम् कृ॒त्वा ऽऽ॒धत्ते॑ ।

20. इ॒त्या॒हाप॑ हु॒त ए॒वा॒स्मै – 1.5.4.2

21. बृहस्पतिवत्यर्चोप – 1.5.4.3

ऋचा । उप । = (उपा र्च र्चो)

[PS 10.9 - preposition upa becomes upA, Ru become 'r'.]

22. अव रुन्धे पुनरूर्जा – 1.5.4.4

रुन्धे । पुनः । = (पुना रुन्धे)

[Refer PS 8.17 elongation of vowel sound of visargam before 'r'.]

23. यजमानमेवोर्जा च रय्या च – 1.5.4.4

24. उपप्रयन्तो अद्ध्वरं – (अलोप अनुवाकम्) – 1.5.5.1

25. ककुत्पतिः पृथिव्याः - 1.5.5.1

पतिः । पृथिव्याः । = (पृथिव्या स्पतिष् पतिः)

PS 8.23- "iH" visargam becomes Sh before patiH; aH sound 's'.

26. अग्ने देवाꣳ इहा ऽऽ *वह । – 1.5.5.3

अग्ने । देवान् । = (देवाꣳ अग्ने ऽग्ने)

1.5.5.3(17)– अग्ने । देवान् । इह ।

अग्ने देवान् देवा(ग्म्) अग्ने ऽग्ने देवा(ग्म्) इहे ह देवा(ग्म्)

अग्ने ऽग्ने देवा(ग्म्) इह ।

27. आयुर्दा अग्नेऽयायुर्मे देहि वर्चोदा अग्नेऽसि

1.5.5.3 – (अग्ने अग्ने) (alopam)

1.5.5.3(46)– आयु॒र्दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि - alopam

आयु॒र्दा अ॒ग्ने अ॒ग्न आयु॒र्दा आयु॒र्दा अ॒ग्ने ऽस्य॑स्य॒ग्न आयु॒र्दा
आयु॒र्दा अ॒ग्ने ऽसि ।

1.5.5.4(4)– अ॒सि । वर्चः॑ । मे । - lopam

अ॒सि वर्चो॑ वर्चो॑ ऽस्य॑सि वर्चो॑ मे मे वर्चो॑ ऽस्य॑सि वर्चो॑ मे ।

28. स॒प॒त्न॒दं॒भ॒नं॑ ँ॒वर्षि॑ष्ठे अ॒धि ना॒के ॥ – 1.5.5.4
(अ॒धि ना॒के ना॒के अ॒ध्यधि॑ ना॒के)

1.5.5.4(44)– अ॒धि । ना॒के ॥

अ॒धि ना॒के ना॒के अ॒ध्यधि॑ ना॒के ।

29. अ॒भं॑ः स्था॒म्भो॑ वो भ॒क्षी॒य महः॑ स्थ॒ महो॑ वो भ॒क्षी॒य
स॒हः स्थ॒ सहो॑ वो भ॒क्षी॒योर्जः॑ स्थो॒र्जं ँ॒वः – 1.5.6.1

30. यो॒नावि॒है॒व स्ते॒तो मा॒ऽप गा॒त – 1.5.6.1

31. वि॒श्वरू॒पी॒रा मो॒र्जा वि॒शा ऽऽगौ॑प॒त्ये॒ना – 1.5.6.2

32. उ॒प त्वा॒ग्ने दि॒वेदि॒वे – 1.5.6.2

33. अ॒ग्ने त्वं॑ नो॒ अ॒न्त॒मः । 1.5.6.2 & 1.5.6.3
(अ॒ग्ने ऽग्ने) (अ॒न्त॒मो ऽन्त॒मः)

1.5.6.2(50)– अ॒ग्ने । त्व॒म् । नः॑ ।

अग्ने॑ त्वम् त्व॒ मग्ने॑ ऽग्ने॑ त्वन्नो॑ नस्त्व॒ मग्ने॑ ऽग्ने॑ त्वन्नः॑ ।

1.5.6.3(1)– त्वम् । नः । अन्तमः ॥

त्वन्नो॑ नस्त्वम् त्वन्नो॑ अन्तमो॑ ऽन्तमो॑ नस्त्वम् त्वन्नो॑ अन्तमः॑ ।

[PS 11.13 No elision (alopam) for 'a' of antamaH following naH]

34. स्यो॒ना मा ऽवि॒शते॒रा म॒दः । 1.5.6.3

35. कृ॒णुहि॑ ब्र॒ह्मण॑स्पते । 1.5.6.4

कृ॒णुहि॑ । ब्र॒ह्मणः॑ । = (ब्र॒ह्मणः॑ कृ॒णुहि॑)

35. ता॒माशि॒षमा॒ शा॒से ऽमु॒ष्मै – 1.5.6.4

36. ए॒ष यो॒ऽसामो॑प॒प्रय॑न्तः – 1.5.7.1

37. यु॒नक्त्यु॑पेत्याह॒ प्र॒जा वै – 1.5.7.1

38. उपै॒त्यस्य॑ प्र॒त्नाम॑नु द्यु॒तमि॒त्याह॑ – 1.5.7.1

39. प॒शवो॑ वै र॒यिः प॒शून् – (रयी॑ रयिः) - 1.5.7.2

40. ऋ॒तव॑ ऋ॒तुष्वे॒व प्र॒ति – 1.5.7.3

41. द॒म ए॒वास्यै॒ष उप॑ तिष्ठते या॒च्चै॒वास्यै॒षोप॑ तिष्ठते – 1.5.7.4

42. ए॒तया॑ ह स्म॒ वै – 1.5.7.6

43. इ॒त्याहै॒तत्त्व॑मसीद॒महं॑ भूया॒समि॒ति वा॒वैत॑दाह॒ त्वमग्ने॑
सूर्य॑वर्चा अ॒सीत्या॑हाऽऽशि॒षमे॒वैता॑मा शा॒स्ते ॥ – 1.5.7.6

44. असुराणां शततरुहा स्तृहन्ति – 1.5.7.6

45. तादृगेव तदायुर्दा अग्ने – (अलोपम्) – 1.5.7.4

1.5.7.4(21)– आयुर्दाः । अग्ने । असि ।

आयुर्दा अग्ने अग्ने आयुर्दा आयुर्दा अग्ने ऽस्यस्यग्ने आयुर्दा
आयुर्दा अग्ने ऽसि ।

46. वर्चोदा अग्नेऽसि – (अलोपम्) – 1.5.7.4

1.5.7.4(32)– वर्चोदाः । अग्ने । असि ।

वर्चोदा अग्ने अग्ने वर्चोदा वर्चोदा अग्ने ऽस्यस्यग्ने
वर्चोदा वर्चोदा अग्ने ऽसि ।

47. तनूपा अग्नेऽसि – (अलोपम्) – 1.5.7.4

1.5.7.4(43)– तनूपाः । अग्ने । असि ।

तनूपा अग्ने अग्ने तनूपा स्तनूपा अग्ने ऽस्यस्यग्ने तनूपा स्तनूपा
अग्ने ऽसि ।

48. ह्येषोऽग्ने यन्मे – (लोपम्) – 1.5.7.5

1.5.7.5(2)– हि । एषः । अग्ने ।

ह्येष एष हि ह्येषोऽग्ने अग्ने एष हि ह्येषोऽग्ने ।

49. इत्याहाम्भो ह्येता महः – 1.5.8.1

50. आ॒हो॒र्जो॒ ह्ये॒ता रे॒वतीः॑ – 1.5.8.1 & 1.5.8.2

51. इ॒है॒व स्ते॒तो मा॒ऽप गा॒तेत्या॒ह – 1.5.8.2

52. इ॒ष्टक॒चिद्वा अ॒न्यो॒ऽग्निः प॒शुचि॒दन्यः॑ स॒ऽहि॒तासि॑ वि॒श्वरू॒पीरि॑ति व
थ्सम॒भि मृ॒शत्यु॒पैवैनं॑ धत्ते – (कम्पम्) – 1.5.8.2

34th padam – अन्यः । अग्निः । पशुचित् ।

अ॒न्यो॒ऽग्नि र॒ग्निरन्यो॑(१) ऽन्यो॒ऽग्निः प॒शुचित् प॒शुचि॒दग्नि॑
र॒न्यो॑(१) ऽन्यो॒ऽग्निः प॒शुचित् ।

53. गर्ग॒हप॒त्यमु॒पति॒ष्ठत॑ आ॒ऽस्य वी॒रः - 1.5.8.3 & 1.5.8.4

54. इ॒त्याह॑ न स्त॒रीꣳ रा॒त्रिं – 1.5.8.4

55. द॒धात्य॒स्कन्दा॒याग्ने॑ गृह॒पते॑ – 1.5.8.5

56. हे॒मन्ता॒निन्धि॒षीये॒ति वा॒वैतदा॑ह – 1.5.8.5

57. यस्य॑ पु॒त्रो॒ऽजातः॑ स्यात् तेज॒स्व्ये॒वास्य॑
ब्र॒ह्मव॑र्च॒सी पु॒त्रो जा॒यते॑ ता॒माशि॒षमा॑ शा॒से ऽमु॒ष्मै – 1.5.8.5

58. रे॒त ए॒व तथि॑सिञ्चति॒ प्रैव॑ – (प्र प्र सिञ्चति) – 1.5.9.1

59. रा॒त्रिया॑ अ॒ध्यह॑र॒भि प॒शून् निः–(निर् णिष् पशून्)– 1.5.9.3

60. इ॒ममे॒वाग्निꣳ स्त॒वानि॑ स मा॒ स्तु॒तः – 1.5.9.4

61. सो ऽमुँलोकं गत्वा पुनरिमं लोकमभ्यद्ध्यायथ् सः – (कम्पम्)

– 1.5.9.4

15th padam – अभि । अद्ध्यायत् । सः ।

अभ्यद्ध्या यदद्ध्यायदभ्या(१)भ्यद्ध्यायथ् स सो
ऽद्ध्यायदभ्या(१)भ्यद्ध्यायथ् सः ।

62. सर्वमायुरेत्यभि वा एषः – (कम्पम्) – 1.5.9.5

10th padam – आयुः । एति । अभि ।

आयु रेत्येत्यायु रायुरेत्यभ्या(१)भ्ये त्यायु रायुरेत्यभि ।

63. तमो रात्रिर्यत् – (रात्री रात्रिः) – 1.5.9.6

64. इत्याहुर्मनुष्यायेन्वै योऽहरहराहत्याऽथैनं

याचति स इन्वैतमुपाच्छत्यथ कः – 1.5.9.6 (Ghanam as per GS)

64.1 पदानि – इत् । नु । वै

घन पूर्व पदानि – इत् नु नु इत् इत् नु वै वै नु इत् इत् नु वै

घन वाक्यम् – इन् नु न्विदिन् न्वै वै न्विदिन् न्वै ।

[Ref PS 5.13 nu+vai = nvai; lopam of v]

64.2 उप । ऋच्छति । अथ । = (उपोपा च्छत्यथा ऽथ च्छति)

1.5.9.6(28)– उपा र्छत्यृच्छ तुपोपा र्छत्यथाथ च्छत्युपोपा
र्छत्यथ ।

65. ता॒ञ्छ॒न्दो॒भि॒र॒न्व॒वि॒न्दद् – 1.5.9.7

ता॒न् । छ॒न्दो॒भिः । = ता॒ञ्स्तान् छ॒न्दो॒भिः

छ॒न्दो॒भिः । अ॒नु । = अ॒न्व॒नु छ॒न्दो॒भिः

1.5.9.7(16)– ता॒न् । छ॒न्दो॒भिः । अ॒नु ।

ता॒न् छ॒न्दो॒भि इ॒च्छ॒न्दो॒भि॒स्ता॒(ग्) स्तान् छ॒न्दो॒भि र॒न्व॒नु छ॒न्दो॒भि॒स्ता॒(ग्)
स्तान् छ॒न्दो॒भि॒र॒नु ।

66. न तत्र जा॒म्य॒स्ती॒त्याहुः – 1.5.9.7

67. यः प॒रा॒ङ् वि॒ष्वङ् प्र॒जया प॒शु॒भिरे॒ति क॒वा॒तिर्य॒ङ्गि॒वोप ति॒ष्ठे॒त नैनं –
(प॒रा॒ङ् यः) – 1.5.9.7

68. पु॒न॒रा म॒दैतो॒स्तवा॒हं – 1.5.10.1

69. अ॒षाढो अ॒ग्निः – (अ॒षाढो अ॒षाढः) – 1.5.10.1

59) 1.5.10.1(50)– अ॒षाढः । अ॒ग्निः । बृ॒ह॒द्वयाः ।

अ॒षाढो अ॒ग्निर॒ग्नि र॒षाढो अ॒षाढो अ॒ग्निर् बृ॒ह॒द्वया बृ॒ह॒द्वया
अ॒ग्निर॒षाढो अ॒षाढो अ॒ग्निर् बृ॒ह॒द्वयाः ।

70. त्वत्पितारो अग्ने – (अग्ने ऽग्ने) – 1.5.10.2

1.5.10.2(7)– त्वत्पितारः । अग्ने । देवाः ।

त्वत्पितारो अग्ने ऽग्ने त्वत्पितार स्त्वत्पितारो अग्ने देवा देवा अग्ने
त्वत्पितार स्त्वत्पितारो अग्ने देवाः ।

71. तेषां छिन्नं प्रत्येतत् = छिन्नम् । प्रति । (प्रतिच्छिन्नं) – 1.5.10.4

72. वैश्वानरो न ऊत्याऽऽ प्र यातु परावतः । –

(अलोप अनुवाकम्) – 1.5.11.1

73. वैश्वानरो न ऊत्याऽऽ प्र यातु – (त्रि क्रमम्) – 1.5.11.1

74. पृष्ठो विश्वा ओषधीरा विवेश । – 1.5.11.1

75. अपृणा जायमानः । – (जायमानो ऽपृणाः) – 1.5.11.2

1.5.11.2(29)– अपृणाः । जायमानः ॥

अपृणा जायमानो जायमानो ऽपृणा अपृणा जायमानः ।

76. अस्माकमग्ने मघवत्सु – 1.5.11.2

अस्माकम् । अग्ने । = (अग्ने अग्ने ऽस्माकम्)

[PS 12.7 - 'a' in asmAkam elides/lopam]

1.5.11.2(38)– अ॒स्माक॑म् । अ॒ग्ने॑ । म॒घव॑त्सु ।

अ॒स्माक॑ म॒ग्ने अ॒ग्ने ऽस्माक॑ म॒स्माक॑ म॒ग्ने म॒घव॑त्सु म॒घव॑त्स्व॒ग्ने
ऽस्माक॑ म॒स्माक॑ म॒ग्ने म॒घव॑त्सु ।

77. अव॑ य॒ज्ञेभि॑रीमहे ह॒विर्भिः॑–(ह॒विर्भिर् ह॒विर्भिः॑) 1.5.11.3

78. अ॒नाग॑सो अ॒दित॑ये स्याम ॥ 1.5.11.4

(अ॒दित॑ये अ॒दित॑ये ऽना॒गसो॑ ऽना॒गसो॑ अ॒दित॑ये)

1.5.11.4(3)– अ॒नाग॑सः । अ॒दित॑ये । स्याम ॥

अ॒नाग॑सो अ॒दित॑ये अ॒दित॑ये ऽना॒गसो॑ ऽना॒गसो॑ अ॒दित॑ये स्याम
स्या॒मादित॑ये ऽना॒गसो॑ ऽना॒गसो॑ अ॒दित॑ये स्याम ।

79. म॒रुतो॑ य॒द्धवो॑ दि॒वः – 1.5.11.4

80. या वः॑ श॒र्म – 1.5.11.5

81. आ तू न॑ उप॒ गन्त॑न ॥ 1.5.11.4 & 1.5.11.5 (Ghanam as per GS)

81.1 प॒दानि॑ – आ । तु । नः॑ ।

घन॑ पूर्वं प॒दानि॑ – आ तु तु आ आ तु नः॑ नः॑ तु आ आ तु नः॑ ।

घन॑ वाक्यम् – आ तु त्वा तू नो॑ न॒ स्त्वा तू नः॑ ।

82. अ॒दि॒तिर्न॑ उ॒रुष्य॑त्व॒दि॒तिः श॒र्म य॑च्छतु ।

अ॒दि॒तिः पा॒त्वह॑सः ॥ म॒हीमू॒षु मा॒तर॑म् – 1.5.11.5

82.1 पा॒तु । अ॒ह॒सः॑ = (अ॒ह॒सो॑ अ॒ह॒स्पातु॑)

1.5.11.5(28)– अ॒दि॒तिः॑ । पा॒तु । अ॒(ग्म्)ह॒सः॑ ॥

अ॒दि॒तिः॑ पा॒तु पा॒त्वदि॒ति र॒दि॒तिः॑ पा॒त्व(ग्म्)ह॒सो॑ अ॒(ग्म्)ह॒स॒
स्पा॒त्वदि॒ति र॒दि॒तिः॑ पा॒त्व(ग्म्)ह॒सः॑ । (Ghanam as per GS)

82.2 प॒दानि॑ – म॒हीम् । उ॒ । सु॒ । मा॒तरम्॑ ॥

घन पूर्व पदानि – म॒हीम् उ॒ उ॒ म॒हीम् म॒हीम् उ॒ सु॒ सु॒ उ॒ म॒हीम्
म॒हीम् उ॒ सु॒ ।

घन वाक्यम् – म॒ही मु॑ वु म॒हीम् म॒ही मू॑ षु सू॑ म॒हीम् म॒ही मू॑ षु ।

82.3 प॒दानि॑ – उ॒ सु॒ मा॒तरम्॑ ॥

घन पूर्व पदानि – उ॒ सु॒ सु॒ उ॒ उ॒ सु॒ मा॒तरम्॑ मा॒तरम्॑ सु॒ उ॒ उ॒
सु॒ मा॒तरम्॑ ॥

घन वाक्यम् – ऊ॒ षु॑ सू॑ षु॑ मा॒तरम्॑ मा॒तर॒ः सू॑ षु॑ मा॒तरम्॑ ॥

Section 2 - Katina Ghana panchaati

83. दे॒वा॒सु॒राः सँ॑य॒त्ता आ॒सन्ते दे॒वा वि॒जय॑ – 1.5.1.1

84. पू॒षाऽऽर्द्ध॑न्तो॒त् तस्मा॑त् पौ॒ष्णाः – 1.5.1.3

85. दे॒हि व॒र्चो॒दा अ॒ग्नेऽसि॑ – 1.5.5.4

86. सं प॒श्यामि॑ प्र॒जा अ॒हमि॒डप्र॑जसः – 1.5.6.1

87. स॒ऽहि॒ताऽसि॑ वि॒श्वरू॒पीरा॑ मो॒र्जा – 1.5.6.2

88. अ॒य॒ज्ञो वा ए॒ष योऽसा॑मोप॒प्रय॑न्तः – 1.5.7.1

89. अ॒ग्नि॒होत्रं॑ जु॒होति॑ यदे॒व किं॑ – 1.5.9.1

90. त्व॒ष्टा रू॒पाणि॑ वि॒करो॑ति – 1.5.9.2

91. रा॒त्रिं प्रा॑वि॒शन्ते॑ दे॒वा ही॒ना – 1.5.9.3

92. आ॒दि॒त्यो वा अ॒स्माल्लो॑काद॒मुं – 1.5.9.4

93. ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निमु॑पति॒ष्ठते॑ – 1.5.9.5

94. न॒क्तमु॑पति॒ष्ठते॑ ज्योति॒षैव॑ – 1.5.9.6

95. आ॒हि॒ता॒ग्नेरा॑शी र्यद॒ग्निमु॑पति॒ष्ठते॑ – 1.5.9.7

96. म॒म ना॒म प्र॒थमं॑ जा॒तवे॑दः – 1.5.10.1

97. वै॒श्वान॒रो न ऊ॒त्याऽऽ प्र या॑तु॒ परा॑वतः । 1.5.11.1

=====

----- प्रथम काण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः -----

1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – (याजमानकाण्डं)

Section 1 - General panchaati

1. जि॒न्वाज्य॒स्याज्य॑मसि स॒त्यस्य॑ स॒त्यम॑सि – 1.6.1.1

2. अ॒स्मै वो॒ढवे॑ जा॒तवे॑दः ॥ – 1.6.2.1

3. य॒न्मे अ॒ग्ने अ॒स्य य॒ज्ञस्य॑ – 1.6.2.1

1.6.2.1(46)– मे । अ॒ग्ने । अ॒स्य ।

मे अ॒ग्ने ऽग्ने॑ मे मे अ॒ग्ने अ॒स्यास्या॑ग्ने मे मे अ॒ग्ने अ॒स्य ।

4. वा॒गस्यै॒न्द्री स॑प॒त्नक्ष॑यणी वा॒चा मे॑न्द्रि॒येणा ऽवि॑श – (कम्पम्) 1.6.2.2

1.6.2.2(47)– वाक् । अ॒सि । ऐ॒न्द्री ।

वा॒गस्य॑सि वाग् वा॒गस्यै॒न्द्र्यै(१)॑न्द्र्य॑सि वाग् वा॒गस्यै॒न्द्री ।

5. अ॒हं दे॒वय॑ज्यया चक्षु॒ष्मान् भू॑यासम् – 1.6.2.3

(चक्षु॒ष्माञ् श्रक्षु॒ष्मान्)

6. सु॒रूप॑वर्षवर्ण ए॒हीमा॑न् भ॒द्रान् दु॒र्या॑ अ॒भ्येहि॑ मा॒मनु॑व्रता
न्यु शी॒र्षाणि॑ मृ॒द्वमि॑ड ए॒ह्यदि॑त ए॒हि सर॑स्वत्येहि
रन्ति॑रसि र॒मति॑रसि सू॒नर्य॑सि जु॒ष्टे जु॒ष्टिं तेऽशी॑योप॒हूत
उप॑ह॒वं तेऽशी॑य सा मे – 1.6.3.1 & 1.6.3.2

7. य॒ज्ञो दे॒वा॑ अप्ये॒त्वस्मा॑स्विन्दः – 1.6.3.2

8. अगन्म सुवः सुवरगन्म सन्दृशः – 1.6.6.1

(Ghana vaakyam given in GS)

द्वि पदम् = अगन्म । सुवः । सुवः । अगन्म । सन्दृशः ।

पदानि – अगन्म सुवः सुवः

8.1 घन पूर्व पदानि – अगन्म सुवः सुवः अगन्म अगन्म सुवः

सुवः सुवः सुवः अगन्म अगन्म सुवः सुवः ।

घन वाक्यम् – अगन्म सुवः सुव रगन्मा गन्म सुवः सुवः ॥

[Note: When dvipadam comes some ghana paddhatis recite only 6 padams, and not 7 padams. But in the above ghanam, 7 padams given]

सुवः सुवः ॥

8.2 पदानि – सुवः अगन्म सन्दृशः ।

घन पूर्व पदानि – सुवः अगन्म अगन्म सुवः सुवः अगन्म
सन्दृशः सन्दृशः अगन्म सुवः सुवः अगन्म सन्दृशः ।

घन वाक्यम् – सुव रगन्मागन्म सुवः सुव रगन्म सन्दृशः

सन्दृशो ऽगन्म सुवः सुव रगन्म सन्दृशः ॥

9. तस्मै ते माऽऽ वृक्षि सुभूरसि – (त्रि क्रमम्) 1.6.6.1

10. समिद्धो अग्ने मे दीदिहि – 1.6.6.2

(अग्ने ऽग्ने) (मे अग्ने)

1.6.6.2(22)– अग्ने । मे । दीदिहि ।

अग्ने मे मे अग्ने ऽग्ने मे दीदिहि दीदिहि मे अग्ने ऽग्ने मे दीदिहि ।

11. सो अस्माँ अधिपतीन् – (अस्माँ अस्मान्) – 1.6.6.4

1.6.6.4(11)– सः । अस्मान् । अधिपतीन् ।

सो अस्मा(ग्म्) अस्मान् थ्स सो अस्मा(ग्म्) अधिपती नधिपती नस्मान्
थ्स सो अस्मा(ग्म्) अधिपतीन् ।

12. गोमाँ अग्नेऽविमाँ अश्वी यज्ञो नृवथ्सखा – (कम्पम्) - 1.6.6.4

1.6.6.4(22)– अश्वी । यज्ञः । नृवथ्सखा ।

अश्वी यज्ञो यज्ञो(१) ऽश्वयश्वी यज्ञो नृवथ्सखा नृवथ्सखा यज्ञो(१)
ऽश्वयश्वी यज्ञो नृवथ्सखा ।

13. गोमाँ अग्नेऽविमाँ अश्वी यज्ञो नृवथ्सखा – 1.6.6.4

(अविमाँ अविमाँ अग्ने)

PS Ref - 9.21 avimAn - n becomes (gm) before following vowel.
Same for idAvAn given next.

1.6.6.4(19)– गोमान् । अग्ने । अविमान् ।

गोमा(ग्म्) अग्ने ऽग्ने गोमान् गोमा(ग्म्) अग्ने ऽविमा(ग्म्) अविमा(ग्म्)
अग्ने गोमान् गोमा(ग्म्) अग्ने ऽविमान् ।

14. इडावाँ एषो असुर – (इडावाँ इडावान्) –1.6.6.4

15. कस्य वाऽह देवा यज्ञम् –1.6.7.1

16. आवनीयोऽन्तराऽग्नी पशूनां – 1.6.7.1&1.6.7.2

17. अ॒मा॒वा॒स्या॒या॒मे॒त॒द्ध्ये॒तयो॒रा॒य॒त॒नमु॒प॒स्ती॒र्यः॒ पूर्॒वश्चा॒ग्नि॒रप॒रश्चे॒त्याहु॑
म॒नु॒ष्या॑ इ॒न्वा॑ उ॒प॒स्ती॒र्णमि॒च्छ॒न्ति॒ किमु॑ दे॒वाः – 1.6.7.3

18. उ॒प॒व॒से॒त् पित॑रु॒दे॒व॒त्यः॒ स्या॒त् – (प्रचयम्) – 1.6.7.3
उ॒प॒व॒से॒त् । पित॑रु॒दे॒व॒त्यः॒ । स्या॒त् ।

19. अ॒पोऽश्॒जति॑ त॒न्ने॒वा॒शि॒तं॒ ने॒व – (कम्पम्) – 1.6.7.4

1.6.7.4(19)- अ॒पः । अ॒श्॒जा॒ति॒ । तत् ।

अ॒पोऽश्॒जा॒त्यश्॒जा॒त्यपो॑(१) ऽपो॑ ऽश्॒जा॒ति॒ तत् तद॑श्॒जा॒त्यपो॑(१) ऽपो॑
ऽश्॒जा॒ति॒ तत् ।

20. अ॒न॒यै॒वैनाः॒ प्र ण॑यति – 1.6.8.2 ए॒नाः । प्र । = (प्र प्रै॒नाः)

21. पित॑रु॒दे॒व॒त्यानि॑ स्यु॒र्यथ॑ स॒ह – (प्रचयम्) – 1.6.8.2

पित॑रु॒दे॒व॒त्यानि॑ । स्युः॒ । यत् । स॒ह ।

22. व॒र्त्रं॑ ने॒द॒न्त्यति॑ वा॒चं॒ मनो॑ वा॒वैता॑ नाति॑ ने॒द॒न्तीति॑ म॒न॒सा – 1.6.8.1

23. उ॒खां॒ चा॒धि श्र॑य॒त्यव॑ च॒ ह॒न्ति – 1.6.9.3

24. ए॒ताभि॑रे॒वोप॑ सा॒दये॒त् – 1.6.10.3

25. अथ॑ ब्रा॒ह्म॒णोऽना॒शीर्के॑ण – 1.6.10.4

26. वा॒गस्यै॒न्द्री स॑प॒लक्ष॑यणी॒ वा॒चा मे॒न्द्रि॒येणाऽवि॒शे॒त्याहै॒न्द्री
वै वाक् – (कम्पम्) 1.6.10.6

1.6.10.6(18)- वाक् । असि । ऐन्द्री ।

वा॒गस्य॑सि वाग् वा॒गस्यै॑ न्द॒र्यै॑(१)न्द॒र्यसि॑ वाग् वा॒गस्यै॑न्द्री ।

27. य॒ज्ञो वै सू॒नृता ऽऽश्राव॑येत्यै॒वैनाम॑हत् – 1.6.11.2

28. यजे॑त्युद॒नैषी॑द्ये यजाम॑ह इत्युपा॑ऽसद॒द्वषट्कारे॑ण – 1.6.11.3

29. प्राव॑र्षयन् नभ्यस्त॒नयन् – (कम्पम्) - 1.6.11.4

1.6.11.4(6)- अ॒वर्ष॑यन् । अ॒भि । अ॒स्तन॑यन् ।

अ॒वर्ष॑यन् नभ्या॑(१)भ्य॒वर्ष॑यन् न॒वर्ष॑यन् नभ्यस्त॒नयन् नस्त॑नयन्
नभ्य॒वर्ष॑यन् न॒वर्ष॑यन् नभ्यस्त॒नयन् ।

30. यथा॑पूर्व॒ कल्प॑न्ते कल्प॑न्तेऽस्मै – 1.6.11.5

31. अ॒मुं द॒भेय॑मित्या॒हैतया॑ वै – 1.6.11.6

32. चक्षु॑ष्मान् भूयास॒मि – (चक्षु॑ष्माञ् चक्षु॑ष्मान्) -1.6.11.5

33. चक्षु॑रात्मन् धत्ते – (आत्म॑ञ् चक्षुः) 1.6.11.5

34. इत्या॑हेन्द्रि॒याव्य॑वान्नादः 1.6.11.6

35. इन्द्रं॑ वाँ विश्व॑तस्परि हवाम॑हे – (अलोप अनुवाकम्) – 1.6.12.1

36. क्ष॒त्रम॑नु स॒हो यज॑त्रेन्द्र – 1.6.12.2

(सहो ऽनु) = Ghane lopam]

(सहो अन्वनु) = (Ghane alopam, applicable in jatai)

1.6.12.2(1)- क्ष॒त्रम् । अ॒नु । स॒हः ।

क्ष॒त्र म॒न्वनु॑ क्ष॒त्रम् क्ष॒त्र म॒नु स॒हः सहो॑ ऽनु॑ क्ष॒त्रम् क्ष॒त्र म॒नु स॒हः ।

1.6.12.2(2)- अ॒नु । स॒हः । य॒जत्र॑ ।

अ॒नु स॒हः सहो॑ अ॒न्वनु॑ स॒हो य॒जत्र॑ य॒जत्र॑ सहो॑ अ॒न्वनु॑ स॒हो य॒जत्र॑ ।

37. स॒त्रा ते॑ वि॒श्वम॒नु वृ॒त्रह॑त्ये ॥ – 1.6.12.1

[(वृ॒त्रह॑त्ये ऽनु॑ वि॒श्वं)=Ghane lopam]

[(वृ॒त्रह॑त्ये अ॒न्वनु॑) (Ghane alopam, lopam in jatai)

1.6.12.1(47)- वि॒श्वम् । अ॒नु । वृ॒त्रह॑त्ये ॥

वि॒श्व म॒न्वनु॑ वि॒श्वं वि॒श्व म॒नु वृ॒त्रह॑त्ये वृ॒त्रह॑त्ये ऽनु॑ वि॒श्वं
वि॒श्व म॒नु वृ॒त्रह॑त्ये ।

1.6.12.1(48)- अ॒नु । वृ॒त्रह॑त्ये ॥

अ॒नु वृ॒त्रह॑त्ये वृ॒त्रह॑त्ये अ॒न्वनु॑ वृ॒त्रह॑त्ये ।

38. ऋ॒षिर्ह॑ दी॒र्घश्रु॑त्तम – 1.6.12.2

(Ghana vaakyam given in GS)

38.1 प॒दानि॑ – ऋ॒षिः । ह॒ । दी॒र्घश्रु॑त्तमः ।

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – ऋ॒षिः ह॒ ह॒ ऋ॒षिः ऋ॒षिः ह॒ दी॒र्घश्रु॑त्तमः
दी॒र्घश्रु॑त्तमः ह॒ ऋ॒षिः ऋ॒षिः ह॒ दी॒र्घश्रु॑त्तमः ।

घन वाक्यम् – ऋषिर्. ह॒ हर॒षिर्. ऋषिर्. ह॒
दी॒र्घश्रु॒त्तमो दी॒र्घश्रु॒त्तमो ह॒र्षिर्. ऋषिर्. ह॒ दी॒र्घश्रु॒त्तमः ।

39. प॒क्वमै॒रय॒ आ सूर्य॑म् – 1.6.12.3

40. गाय॑त्रिणो गाय॑त्रिणो ऽर्च॑न्त्य॒र्कम॒र्किणः॑ – 1.6.12.2 & 1.6.12.3

41. अ॒होमु॒चे प्र॒ भरे॑म – (अ॒होमु॒चे ऽहो॑मु॒चे) – 1.6.12.3

1.6.12.3(11)– अ॒(ग्म्)हो॒मु॒चै॑ । प्र॒ । भरे॑म ।

अ॒(ग्म्)हो॒मु॒चे प्र॒ प्रा॒(ग्म्)हो॒मु॒चै॑ ऽ(ग्म्)हो॒मु॒चे प्र॒ भरे॑म भरे॑म
प्रा॒(ग्म्)हो॒मु॒चै॑ ऽ(ग्म्)हो॒मु॒चे प्र॒ भरे॑म ।

42. पा॒र्यादि॒न्द्रम॒हः । – (अ॒हो अ॒हः) – 1.6.12.3

1.6.12.3(34)– पा॒र्यात् । इ॒न्द्रम् । अ॒हः ॥

पा॒र्यादि॒न्द्र मि॒न्द्रम् पा॒र्यात् पा॒र्यादि॒न्द्र म॒हो अ॒ह इ॒न्द्रम् पा॒र्यात्
पा॒र्यादि॒न्द्र म॒हः ।

43. अ॒नव॑स्ते रथ॑म् – 1.6.12.6 – अ॒नवः । ते॒ । = (ते॒ ऽन॒वो ऽन॒वः)

1.6.12.6(15)– अ॒नवः । ते॒ । रथ॑म् ।

अ॒नव॑स्ते ते॒ ऽन॒वो ऽन॒व स्ते॒ रथ॑(ग्म्) रथ॑म् ते॒ ऽन॒वो ऽन॒वस्ते॒ रथ॑म् ।

44. अ॒हसो॑ यत्र॑ – (अ॒हसो॑ अ॒हसः॑) – 1.6.12.3 (alopam)

1.6.12.3(37)– अ॒(ग्म्)ह॑सः । यत्र॑ । पी॒पर॑त् ।

अ(ग्म्)हसो॑ यत्र॑ यत्रा(ग्म्)हसो॑ अ(ग्म्)हसो॑ यत्र॑ पी॒परत् पी॒परद्
यत्रा(ग्म्)हसो॑ अ(ग्म्)हसो॑ यत्र॑ पी॒परत् ।

45. अ॒ध॒स्पदं॑ तमीं॑ कृ॒धि यो अ॒स्मा॒ अभि॒दास॑ति ॥ – 1.6.12.4

कृ॒धि । यः । = । (कृ॒धि यो य॒ स्कृ॒धि) । (अ॒स्मा॒ अ॒स्मान्)

1.6.12.4(24)– कृ॒धि । यः । अ॒स्मान् ।

कृ॒धि यो य॒ स्कृ॒धि कृ॒धि यो अ॒स्मा(ग्म्) अ॒स्मान् य॒स्कृ॒धि
कृ॒धि यो अ॒स्मान् ।

46. अ॒पा॒नुदो॑ ज॒नम॑मि॒त्रय॑न्त॒मु॒रुं दे॒वेभ्यो॑ अ॒कृ॒णो॒रु लो॒कं ॥ – 1.6.12.4

अ॒प । अ॒नुदः॑ । = (अ॒पा॒नुदो॑ ऽनु॒दो अ॒पापा॑नुदः)

1.6.12.4(36)– अ॒प । अ॒नुदः॑ । ज॒नम् ।

अ॒पा॒नुदो॑ ऽनु॒दो अ॒पापा॑नुदो॒ ज॒नम् ज॒नं म॒नुदो॑ अ॒पापा॑नुदो॒ ज॒नम् ।

47. भा॒मि॒तो ऽमि॒त्रस्या॑ऽभि॒दास॑तः ॥ – 1.6.12.5

अ॒मि॒त्रस्य॑ । अ॒भि॒दास॑तः । = (अ॒भिदा॑सदो अ॒भिदा॑सदो अ॒मि॒त्रस्य॑)

1.6.12.5(28)– अ॒मि॒त्रस्य॑ । अ॒भि॒दास॑तः ॥

अ॒मि॒त्रस्या॑ भि॒दास॑तो अ॒भिदा॑सतो अ॒मि॒त्रस्या॑ मि॒त्रस्या॑ भि॒दास॑तः ।

48. अ॒व॒र्द्ध॒यन्न॑ह॒ये ह॒न्त॒वा उ ॥ – 1.6.12.6 - lopam

1.6.12.6(29)– अ॒ह॒ये । ह॒न्त॒वै । उ ॥

अ॒हये॑ ह॒न्त॒वै ह॒न्त॒वा अ॒हये॑ ऽह॒ये ह॒न्त॒वा उ॒ वु॒ ह॒न्त॒वा अ॒हये॑
ऽह॒ये ह॒न्त॒वा उ॒ ।

49. अ॒न॒श्वा॒सो॒ ये प॒वयो॑ऽर॒था – (लोपम्) - 1.6.12.6

45) 1.6.12.6(42)– अ॒न॒श्वा॒सः॑ । ये॒ । प॒वयः॑ । (GS1.6–49)

अ॒न॒श्वा॒सो॒ ये ये॑ ऽन॒श्वा॒सो॒ ऽन॒श्वा॒सो॒ ये प॒वयः॑ प॒वयो॑ ये॑ ऽन॒श्वा॒सो॒
ऽन॒श्वा॒सो॒ ये प॒वयः॑ ।

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

50. सं॒ त्वा॒ सिञ्चामि॑ यजु॒षा – 1.6.1.1
51. अ॒ग्नि॒र्मा॒ दु॒रि॒ष्टात् पा॒तु – 1.6.3.1
52. अ॒गन्म॑ सु॒वः सु॒व॒रगन्म॑ – 1.6.6.1
53. ब॒भूव॑ स प्र॒ज॒ज्ञे स वा॒वृ॒धे । - 1.6.6.4
54. वा आ॒र॒ण्यमि॑न्द्रि॒यमे॒व – 1.6.7.4
55. ए॒वैनं॑ यु॒नक्ति॑ य॒ज्ञस्य॑ - 1.6.10.2
56. कुरु॑ते सँव॒त्सरे॑ – 1.6.10.3
57. यो वै स॒प्तद॑शं प्र॒जाप॑तिं – 1.6.11.1
58. उ॒द॒य॒नं वै॒द प्र॑ति॒ष्ठि॒तेना॑रि॒ष्टेन॑ – 1.6.11.2
59. श्रौ॒षडि॒त्युपा॑वा॒स्राग्य॑जे॒त्युद॑नै॒षी॒द्ये य॑जाम॒ह – 1.6.11.3
60. अ॒ज॒न॒यन्॒ ये य॑जाम॒ह इति॑ – 1.6.11.4

---- प्रथम काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ----

=====

1.7 प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः –(याजमान ब्राह्मणं)

Section 1 - General panchaati

1 तामा॒ह्रिय॑माणाम॒भि मन्त्र॑येत॒ सुरू॑पवर्षवर्ण॒ एही॑ति प॒शवः॑ –(कम्पम्) -

1.7.1.1

1.7.1.1(19)– ताम् । आ॒ह्रिय॑माणाम् । अ॒भि ।

ता मा॒ह्रिय॑माणा मा॒ह्रिय॑माणाम् ताम् ता मा॒ह्रिय॑माणा म॒भ्या(१)भ्या॑हि
यमा॒णाम् ताम् ता मा॒ह्रिय॑माणा म॒भि ।

2 य॒ज्ञोऽसु॑राꣳ अदु॒हत् – (असु॑राꣳ असु॑रान्) -1.7.1.1

1.7.1.1(39)– असु॑रान् । अदु॒हत् । ते ।

असु॑रा(ग्म्) अदु॒ह ददु॒ह दसु॑रा(ग्म्) असु॑रा(ग्म्) अदु॒हत् ते ते
ऽदु॒हदसु॑रा(ग्म्) असु॑रा(ग्म्) अदु॒हत् ते ।

3 सा मे स॒त्याऽऽशी॑रस्य य॒ज्ञस्य॑ – 1.7.1.2

4 स्तना॒ इडो॑पहू॒तेति॑ वा॒युर्व॒थ्सो यर्हि॑ हो॒तेडा॑मुप॒ह्वये॑त
तर्हि॑ यज॒मानः॑ – 1.7.1.2

5 स त्वा इ॒डामु॑प ह्वये॒त य इ॒डामु॑पहू॒यात्मान॑ मि॒डायामु॑पह्वये॒तेति॑
सा नः॑ प्रि॒या सु॒प्रतू॑र्तिर्म॒घोनी॑त्याहे॒डामे॑व – 1.7.1.4

6 अक्षि॑तिमेवोपैति कुर्व॒तो मे॒ मोप॑ दस॒दित्या॑ह – 1.7.1.6

7 सा न छि॒न॒त्ती(३) इति॑ छि॒न॒त्तीति॑ होवाच – 1.7.2.1

8 न छि॒न॒त्ती(३) इति॑ न छि॒न॒त्तीति॑ होवाच – 1.7.2.4

9 वाव तौ तत् पर्यवदतां या यज्ञे – 1.7.2.2

10. दक्षिणैवास्यैषाऽथो यज्ञस्यैव छिद्रमपि दधाति – 1.7.3.1 –
(अपि छिद्रम्)

11. तदन्वाहार्यस्यान्वाहार्यत्वं – 1.7.3.2

12. यज्ञेन वा इष्टी पक्वेन पूर्ती – 1.7.3.3

13. स त्वेवेष्टापूर्ती प्रजापतेः - 1.7.3.3

14. वै देवा उज्जितिमनूदजयन् – 1.7.4.2

15. तर्हि ब्रूयादेमा अगमन्नाशिषः – 1.7.4.3

16. पशूनाप्नोत्यास्य प्रजायां – 1.7.4.6

17. ध्रुवामेवाऽऽप्याययति तामाप्यायमानां – 1.7.5.1

18. लोकाननपजय्यमभ्यजयन् – (कम्पम्) - 1.7.5.4

1.7.5.4(19)– लोकान् । अनपजय्यम् । अभि ।

लोका ननपजय्य मनपजय्यम् लोकान् लोका ननपजय्य मभ्या(1)भ्य
नपजय्यम् लोकान् लोका ननपजय्य मभि ।

19. तस्मै ते मा ऽऽ वृक्षीत्याह – (त्रि क्रमम्) - 1.7.6.1

20. इत्येष वा अस्य लोकस्य प्रत्यवरोहो यदाहेदमहममुं – 1.7.6.2

21. समि॒द्धो अ॒ग्ने मे दी॒दिहि॒ समे॒द्धा ते – 1.7.6.4 – lopam

1.7.6.4(9)– समे॒द्धा । ते । अ॒ग्ने ।

समे॒द्धा ते ते समे॒द्धा समे॒द्धा ते अ॒ग्ने अ॒ग्ने ते समे॒द्धा समे॒द्धा ते अ॒ग्ने ।

22. य॒ज्ञ ए॒ति न नि॒ वर्त॒ते पुनः॑ – 1.7.6.7

23. तम॒भि नि॒ वर्त॒ते – (कम्पम्) - 1.7.6.7

1.7.6.7(20)– अ॒भि । नि॒ । वर्त॒ते ।

अ॒भि नि॒ न्या॑(१)भ्य॒भि नि॒ वर्त॒ते वर्त॒ते न्या॑(१)भ्य॒भि नि॒ वर्त॒ते ।

24. अ॒न्तर॒मृत॒मप्सु॑ भे॒षज॒म् – (कम्पम्) - 1.7.7.2

1.7.7.2(2)– अ॒मृत॒म् । अ॒प्सु । भे॒षज॒म् ।

अ॒मृत॒ म॒प्स्वा॑(१)॒प्स्वमृत॒ म॒मृत॒ म॒प्सु॑ भे॒षज॒म् भे॒षज॒
म॒प्स्वमृत॒ म॒मृत॒ म॒प्सु॑ भे॒षज॒म् ।

25. दे॒व स॒वि॒तः प्र सु॒व – (अलोप अनुवाकम्) – 1.7.7.1

26. प॒त॒त्री ते नो॒ऽग्नयः॑ प॒प्रयः॑ पा॒रय॒न्तु ॥ – 1.7.7.2

ते । नः॑ । अ॒ग्नयः॑ । प॒प्रयः॑ । पा॒रय॒न्तु ॥

(Ghanam given in GS)

26.1 प॒दानि॑ – ते नः॑ अ॒ग्नयः॑

घन॑ पूर्॒व प॒दानि॑ – ते नः॑ नः॑ ते ते नः॑ अ॒ग्नयः॑ अ॒ग्नयः॑ नः॑

ते ते नः॑ अ॒ग्नयः॑ ।

घन वाक्यम् – ते नो नस्ते ते नोऽग्नयो अग्नयो न स्ते ते
नोऽग्नयः ।

26.2 पदानि – नः अग्नयः पप्रयः

घन पूर्व पदानि – नः अग्नयः अग्नयः नः नः अग्नयः
पप्रयः पप्रयः अग्नयः नः नः अग्नयः पप्रयः ।

घन वाक्यम् – नोऽग्नयो अग्नयो नो नोऽग्नयः पप्रयः पप्रयो
अग्नयो नो नोऽग्नयः पप्रयः ।

26.3 पदानि – अग्नयः पप्रयः पारयन्तु

घन पूर्व पदानि – अग्नयः पप्रयः पप्रयः अग्नयः अग्नयः
पप्रयः पारयन्तु पारयन्तु पप्रयः अग्नयः अग्नयः पप्रयः पारयन्तु ।

घन वाक्यम् – 1.7.7.2(63)– अग्नयः । पप्रयः । पारयन्तु ॥

अग्नयः पप्रयः पप्रयो अग्नयोऽग्नयः पप्रयः पारयन्तु पारयन्तु पप्रयो
अग्नयोऽग्नयः पप्रयः पारयन्तु ।

27. देवस्याहꣳ सवितुः प्रसवे – (अलोप अनुवाकम्) - 1.7.8.1

28. उत स्मास्य द्रवतस्तुरण्यतः – 1.7.8.3

29. आ मा वाजस्य प्रसवः – 1.7.8.3

30. आ मा गन्तां पितरा मातरा चाऽऽ मा सोमः – 1.7.8.3&1.7.8.4

31. सम॒ध॒ध्व॒मजी॒जिप॒त वनस्प॒तय॑ – 1.7.8.4

अजी॑जिप॒त । वनस्प॒तयः॑ । = (वनस्प॒तय ऽजी॑जिप॒तो)

1.7.8.4(37)– अजी॑जिप॒त । वनस्प॒तयः॑ । इन्द्र॑म् ।

अजी॑जिप॒त वनस्प॒तयो वनस्प॒तयो ऽजी॑जिप॒ता जी॑जिप॒त वनस्प॒तय
इन्द्र॑ मिन्द्रं॑ वनस्प॒तयो ऽजी॑जिप॒ता जी॑जिप॒त वनस्प॒तय इन्द्र॑म् ।

32. क्ष॒त्रस्यो॒ल्ब॒मसि॑ क्ष॒त्रस्य॑ यो॒नि॒रसि॑ – (अलोप अनुवाकम्) - 1.7.9.1

33. अ॒न्नाय॑ त्वा॒ऽन्नाद्या॑य॒ त्वा वाजा॑य – 1.7.9.2

34. जा॒य एहि॑ सु॒वो रोहा॑व॒ रोहा॑व॒ हि सुव॑र॒हं

ना॒वुभ॑योः सु॒वः – 1.7.9.1 (visargam = “r” for सु॒वः)

1.7.9.1(9)– इ॒हि । सु॒वः । रोहा॑व ।

इ॒हि सु॒वः सु॒व रि॒हीहि॑ सु॒वो रोहा॑व॒ रोहा॑व॒ सु॒व रि॒हीहि॑ सु॒वो रोहा॑व ।

35. वा॒जस्ये॒मं प्र॒सवः॑ – 1.7.10.1

36. अ॒ग्ने अ॒च्छा वदे॒ह नः॑ प्र॒ति नः॑ सु॒मना॑ भव । – lopam

1.7.10.2(6)– अ॒ग्ने । अ॒च्छ । वद॑ ।

अ॒ग्ने अ॒च्छा च्छा॒ग्ने ऽग्ने॑ अ॒च्छा वद॑ वदा॒ च्छा॒ग्ने ऽग्ने॑ अ॒च्छा वद॑ ।

36a. प्र॒ णो॑ यच्छ॒ भुव॑स्प॒ते धन॑दा॒ असि॑ न॒स्त्वं ॥ – 1.7.10.2

प॒ते । धन॑दाः । = (धन॑दा स्प॒ते), अ॒सि । नः॑ । = (नो॑ ऽस्य॒सि)

1.7.10.2(20)– धन॑दाः । अ॒सि । नः॑ ।

धनदा अस्यसि धनदा धनदा असि नो नो ऽसि धनदा धनदा
असि नः ।

37. अग्निरेकाक्षरेण – (अलोप अनुवाकम्)– 1.7.11.1

38. विष्णुस्त्र्यक्षरेण त्रीन् – 1.7.11.1

त्र्यक्षरेण । त्रीन् । = (त्रीञ् स्त्रीञ् त्र्यक्षरेण)

PS 6.14 - trlIn followed by t becomes “trl(gg) st”

39. चतुष्पदः पशूनुदजयत् – (पशूञ् श्रुतुष्पदः) – 1.7.11.1

40. उपयामगृहीतोऽसि नृषदं त्वा – (अलोप अनुवाकम्)– 1.7.12.1

41. स हि घृणिरुर्वराय गातुः ।

स प्रत्युदैद् धरुणो मध्वः – 1.7.12.2

42. अन्वह मासा अन्विद्वनान्यन्वोषधीरनु

(अलोप अनुवाकम्) – 1.7.13.1

43. वावशाने अन्वापो अजिहत – 1.7.13.1

वावशाने इति । अनु । आपः । = (आपो अनु वावशाने)

अनु । आपः । = (अन्वाप आपो अन्वन्वापः)

PS 11.5 -'a' of anu does not elide (alopam) after ApO (ApaH)

1.7.13.1(14)– वावशाने । अनु । आपः ।

वावशाने अन्वनु वावशाने वावशाने अन्वाप आपो अनु वावशाने
वावशाने अन्वापः ।

1.7.13.1(15)– अनु॑ । आपः॑ । अजि॒हत॑ ।

अन्वा॒प आ॒पो अन्वन्वा॒पो अजि॒हता॑ जि॒हता॒पो अन्वन्वा॒पो अजि॒हत॑ ।

44. इन्द्रा॒णीमा॒सु ना॒रिषु॑ – (कम्पम्) – 1.7.13.1

1.7.13.1(39)– इन्द्रा॒णीम् । आ॒सु । ना॒रिषु॑ ।

इन्द्रा॒णी मा॒स्वा(१)स्विन्द्रा॒णी मिन्द्रा॒णी मा॒सु ना॒रिषु॑ ना॒रिष्वा॒
स्विन्द्रा॒णी मिन्द्रा॒णी मा॒सु ना॒रिषु॑ ।

45. आ ते॑ मह॑ इन्द्रो॒त्युग्र॑ सम॒न्यवः॑ – (कम्पम्) - 1.7.13.2

1.7.13.2(39)– ऊ॒ती । उ॒ग्र । सम॒न्यवः॑ ।

ऊ॒त्युग्रो॒ग्रोत्यू॑(१)त्यु॒ग्र सम॒न्यवः॑ सम॒न्यव॑ उ॒ग्रोत्यू॑(१)त्यु॒ग्र सम॒न्यवः॑ ।

46. मनो॑ वि॒ष्वद्रि॒यग् वि॑ चा॒रीत् ॥

मा नो॑ म॒र्दधी॒रा भ॒रा द॒द्धि तन्नः॑ प्र दा॒शुषे॑ – 1.7.13.3

तत् । नः॑ । प्र । = (प्र प्र णः)

47. इन्द्र॑मा ह॒विषा॑ व॒यं । उ॒भा हि॑ ह॒स्ता व॒सुना॑ – 1.7.13.4

48. द्वेषः॑ स॒नुत॒र्युयो॑तु ॥ – 1.7.13.5

द्वेषः॑ । स॒नुतः॑ । = (सनुतर् द्वेषः) [PS 8.8 - sanutaH visargam = r]

49. प्रोष्व॑स्मै पु॒रोरथ॑मिन्द्रा॒य शूष॑म॒र्चत॑ ।

अ॒भीके॑ चि॒दु लो॒ककृ॑त् स॒ङ्गे स॒मथ्सु॑ – 1.7.13.5

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

50. पा॒क॒य॒ज्ञं॑ वा॒ अ॒न्वा॒हि॒ता॒ग्नेः॑ – 1.7.1.1
51. य॒ज॒तेऽप्य॒न्यं॑ य॒ज॒मा॒नं॑ – 1.7.1.2
52. मा॒त्रे व॒थ्स॒मु॒पा॒व॒सृ॒ज॒ति॑ – 1.7.1.3
53. का॒म॒ये॒त प॒शु॒मा॒न्त् स्या॒दि॒ति॑ प्र॒ती॒चीं॑ – 1.7.1.4
54. स॒ञ्श्र॒वा ह सौ॒व॒र्च॒न॒सः॑ - 1.7.2.1
55. अ॒स्यै॑ शरी॒रं गां॑ वा॒व – 1.7.2.2
56. उ॒पा॒ह्वा॒था इति॑ हो॒वा॒च – 1.7.2.3
57. इ॒यं वै॑ प्र॒जाः प॒रा॒भ॒व॒न्तीः॑ – 1.7.2.4
58. ध्रु॒वां वै॑ रि॒च्य॒मा॒नां॑ - 1.7.5.1
59. अ॒ग॒न्म सु॒वः सु॒व॒र॒ग॒न्मे॒त्या॒ह॑ – 1.7.6.1
60. अ॒न्त॒र॒मृ॒त॒म॒प्सु॑ भे॒ष॒ज॒म् – 1.7.7.2
61. अ॒मी॒वाः ॥ ए॒ष स्य॑ वा॒जी – 1.7.8.3
62. अ॒ग्नि॒रे॒का॒क्ष॒रे॒ण वा॒च॒म् – 1.7.11.1
63. अ॒न्व॒ह मा॒सा अ॒न्वि॒द्व॒ना॒नि॑ – 1.7.13.1

=====

--- प्रथम काण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ---

1.8 प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः – (राजसूयः)

Section 1 - General panchaati

1. मुञ्चे॒म-म॒ह॒सः॒ स्वाहा॒ नमः॒ – 1.8.1.1

2. मो॒ षू॒ ण॒ इन्द्र॑ पृ॒थ्सु॑ दे॒वास्तु॑ स्म ते शु॒ष्मिन्न॒वया॒ –
(त्रि क्रमम्) - 1.8.3.1

3. यच्छू॒द्रे यद॒र्य॑ ए॒नश्च॑कृ॒म – (कम्पम्) - 1.8.3.1

1.8.3.1(44)– शू॒द्रे । यत् । अ॒र्य॑ ।

शू॒द्रे यद् यच्छू॒द्रे शू॒द्रे यद॒र्य॑(१) ऽर्य॑ यच्छू॒द्रे शू॒द्रे यद॒र्य॑ ।

4. व॒स्नेव॒ वि क्री॑णावहा॒ इष॑म् – 1.8.4.1

5. दे॒हि मे॒ ददा॑मि ते॒ नि मे॒ धेहि॒ नि ते॒ - 1.8.4.1

6. पि॒तृभ्यो॑ ब॒र्हिष॑द्भ्यो॒ धा॒नाः – 1.8.5.1

7. योजा॑ न्विन्द्र॒ ते ह॒री ॥

अक्ष॑न्नमी॒मद॑न्त॒ ह्यव॑ प्रि॒याः – 1.8.5.1

8. अस्तो॑षत॒ स्वभा॑नवो॒ विप्राः॒ – 1.8.5.1 & 1.8.5.2

9. सु॒विद॑न्ना॒ अपी॑त॒ यमे॒न ये॒ – 1.8.5.2

10. मनो॑ न्वा हु॒वामहे॒ – 1.8.5.2

11. मे॒ष्या॒ अवा॑बं रु॒द्रम॑दि॒मह्य॑व दे॒वं – 1.8.6.2

12. प॒रो मू॒जव॑तो॒ऽती॒ह्य व॑ततधन्वा – 1.8.6.2

13. धे॒नु॒र्दक्षि॑णानैर्ऋ॒तं च॒रुं – 1.8.9.1

14. ए॒काद॑शकपालं॒ प्रति॒ निः – (निर्॒ णिष्प्रति॑) - 1.8.9.2

15. क॒र्णाश्चा॑क॒र्णाञ्च॑ तण्डु॒लान् – 1.8.9.3
(तण्डु॒लान् तण्डु॒लाञ्च॑)

16. दे॒व॒सु॒वः स्थ॑ त इ॒म॒मामु॑ष्यायणम् – 1.8.10.2

17. मि॒त्र ए॒वै-र॑राति-म॒तारी॑दसूषुदन्त॒ यज्ञि॑या ऋ॒तेन॑
व्यु॒ त्रि॒तो ज॑रि॒माणं॑ न आ॒नङ् – 1.8.10.2

नः । आ॒नङ् । = (आ॒नण्णो॑नः)

(First letter followed by nasal becomes the nasal of its class – ‘T’ becomes N and the following naH becomes NaH(No)

1.8.10.2(65)– नः । आ॒नङ् । वि॒ष्णोः॑ ।

न आ॒न डा॒नण् णो॑ न आ॒नङ् वि॒ष्णोर् वि॒ष्णो रा॒नण् णो॑ न आ॒नङ्
वि॒ष्णोः॑ ।

18. अ॒र्थे॒तः स्था॒ऽपां प॑तिरसि – (पति॑ष्पतिः) - 1.8.11.1

19. ऊ॒र्ज ए॒ता अ॒निभृ॑ष्टा अ॒पस्यु॑वः – 1.8.12.1

20. अ॒वि॒न्नो ज्य॑म॒सावा॑मु॒ष्याय॑णो॒ऽस्यां – 1.8.12.2

21. वि॒ङ् द्र॒विण॑मु॒दीची॑माति॒ष्ठानु॑ष्टुप् त्वा – 1.8.13.1

22. ई॒दृङ् चा॒न्यादृ॑ङ् चै॒तादृ॑ङ् च – 1.8.13.2

23. क्ष॒त्राणां॑ क्ष॒त्रप॑तिर॒स्यति॑ दि॒वस्पा॑हि – 1.8.14.2

24. हि॒सि॒षं॑ मा॒ मां॑ मा॒ता पृ॒थि॒वी हि॒सी॒दिय॑दस्यायु॒-रस्यायु॑र्मे
धे॒ह्य॒र्गस्यू॑र्ज॒ मे धे॒हि यु॒ङ्क्षि॒सि॒ वर्चो॑ऽसि॒ वर्चो॑ मयि॒ धे॒ह्य॒ग्नये॑

- 1.8.15.1 & 1.8.15.2

25. ह॒सः॑ शु॒चि॒षद् वसु॑रन्तरि॒क्ष-स॒ञ्चो॒ता वे॒दि॒षद॑तिथि
दु॒रो॒णस॑त् । नृ॒षद् वर॑सदृ॒तस॑द् व्यो॒मस॑द॒ब्जा गो॒जा ऋ॒तजा॑
अ॒द्रि॒जा ऋ॒तं बृ॒हत् ॥ - 1.8.15.2

26. स्यो॒ना॒मा सी॒द सु॒षदा॒मा - 1.8.16.1

॥
27. प॒स्त्या॒स्वा सा॒म्राज्या॑य - 1.8.16.1

28. दि॒शोऽभ्य॑य॒ राजा॑ऽभू॒त् सु॒रलो॒काँ(४) सु॒मङ्ग॒लाँ(४)
स॒त्य॒रा॒जा(३)न् । (क॒म्पम्) - 1.8.16.2

॥
1.8.16.2(25)- अ॒भि । अ॒यम् । रा॒जा । (GS1.8-28)

अ॒भ्य॒य म॒य म॒भ्या(१)भ्य॑य(ग्म्) रा॒जा रा॒जा ऽय॑ म॒भ्या(१)भ्य॑य(ग्म्)
रा॒जा ।

29. प्र॒त्यङ् ख॒सो॒मो अ॒ति॒द्रु॒तः ।-(अ॒ति॒द्रु॒तो अ॒ति॒द्रु॒तः) -1.8.21.1

[PS 11.17 - 'a' of atidrutaH does not elide]

॥
1.8.21.1(32)- प्र॒त्यङ् । सो॒मः । अ॒ति॒द्रु॒तः ॥

प्र॒त्यङ् ख॒सो॒मः सो॒मः प्र॒त्यङ् प्र॒त्यङ् ख॒सो॒मो अ॒ति॒द्रु॒तो अ॒ति॒द्रु॒तः
सो॒मः प्र॒त्यङ् प्र॒त्यङ् ख॒सो॒मो अ॒ति॒द्रु॒तः ।

30. कु॒विद॒ङ्ग॒ यव॑मन्तो॒ यवं॑ चि॒द्यथा॑ दा॒न्त्यनु॑पूर्व॒ वियू॑य ।

इ॒हे॒हैषां॑ कृ॒णु॒त भो॑जनानि – 1.8.21.1

31. अ॒ग्नावि॑ष्णू॒ महि॑ तत् – (अलोप अनुवाकम्) - 1.8.22.1

32. वि॒धेम॒ नम॑सा ह॒विर्भिः॑ । (ह॒र्विभि॑र्. ह॒र्विभिः॑) - 1.8.22.2

33. बृ॒हस्प॑ते अ॒ति य॒दर्यो॑ अर्॒हात् – 1.8.22.2

34. दे॒वानां॑ य॒ इन्म॑नो॒ यज॑मान॒ इय॑क्षत्य॒भीद॑यज्वनो॒ भुव॑त् ॥ – 1.8.22.4 – lopam

1.8.22.4(13)– इत् । अ॒यज्व॑नः । भु॒वत् ॥

इ॒द॒यज्व॑नो॒ ऽय॑ज्वन॒ इदि॑ द॒यज्व॑नो॒ भुव॑द् भु॒व द॒यज्व॑न॒ इदि॑
द॒यज्व॑नो॒ भुव॑त् ।

35. उ॒त त्य॑दा॒श्चश्चि॑यं ॥ न॒कि॒ष्टं क॑र्मणा॒ नश॑न्न प्र योषत् – 1.8.22.4

न । प्र । = (प्र प्र ण न प्र)

36. वि॒षू॒ची॒ममी॑वा॒ या नो॑ ग॒य-मा॑वि॒वेश॑ । – 1.8.22.5

=====

Section 2 - Katina Ghana panchaati

37. अ॒र्थे॒तः॑ स्था॒ऽपां॑ पतिः - 1.8.11.1

38. शू॒रो॑ वा पृ॒द्व॒त्सु॑ का॒सु॑ चि॒त् । - 1.8.22.4

=====

== प्रथम काण्डे अष्टमः प्रश्नः समाप्तः==

Alopa PrasanaH

1.1 to 1.8 (Kaandam 1, full) - is not Alopa PraSnaM

Alopa AnuvakaaH

1. उ॒भा वा॒मिन्द्रा॒ग्नी – TS 1.1.14.1 to TS 1.1.14.4
2. कृ॒णुष्व॒ पाजः॒ प्र॒सि॒ति॒न्न – TS 1.2.14.1 to TS 1.2.14.7
3. त्व॒म॒ग्ने रु॒द्रो अ॒सुरो – TS 1.3.14.1 to TS 1.3.14.8
4. ई॒यु॒ष्टे ये पू॒र्व॒त॒राम॑पश्यन् – TS 1.4.33.1 to TS 1.4.33.1 (1 panchaati)
5. धा॒ता रा॒तिः स॒वि॒ते॒दं – TS 1.4.44.1 to TS 1.4.44.3
6. य॒स्त्वा ह॒दा की॒रि॒णा – TS 1.4.46.1 to TS 1.4.46.3
7. उ॒प॒प्र॒य॒न्तो अ॒ध्व॒रं म॒न्त्रं – TS 1.5.5.1 to TS 1.5.5.4
8. वै॒श्वान॒रो न ऊ॒त्याऽऽ प्र या॒तु – TS 1.5.11.1 to TS 1.5.11.1
9. इ॒न्द्रं ँ॒वो वि॒श्व॒त॒स्परि॒ ह॒वा॒म॒हे – TS 1.6.12.1 to TS 1.6.12.6
10. दे॒व स॒वि॒तः प्र सु॒व – TS 1.7.7.1 to TS 1.7.7.2
11. दे॒व॒स्या॒ह॒ꣳ स॒वि॒तुः प्र॒स॒वे – TS 1.7.8.1 to TS 1.7.8.4
12. क्ष॒त्र॒स्यो॒ल्ब॒म॒सि क्ष॒त्र॒स्य यो॒नि॒र॒सि – TS 1.7.9.1 to TS 1.7.9.2
13. वा॒ज॒स्ये॒मं प्र॒स॒वः सु॒षु॒वे – TS 1.7.10.1 to TS 1.7.10.3
14. अ॒ग्नि॒रे॒का॒क्ष॒रेण॒ वा॒च॒मु॒द॒ज॒य॒द॒श्चि॒नौ – TS 1.7.11.1 to TS 1.7.11.2

15. उप॒याम॑गृ॒हीतो॑ऽसि नृ॒षदं॑ – TS 1.7.12.1 to TS 1.7.12.2

16. अ॒न्वह॑ मा॒सा – TS 1.7.13.1 to TS 1.7.13.5

17. अ॒ग्नावि॑ष्णू॒ महि॑ तद्वा॑ – TS 1.8.22.1 to TS 1.8.22.5

Punarukta alope Vaakyaani

आयु॑र् यज्जे॑न, वाज॑श्च, प्रा॒णम् म॑, आयु॑रेव च ।

पव॑स्व, व्रत॑पाः, सूर्ये॑ परो॒ऽग्न आ॑दयः पुनः॑ ।

येना॑ग्ने, ऽस्मिन्त् स॒धस्थे॑, च वाज्य॑ध्वन॒त्वेनै॑क्यतः ।

(व्यास॑शिक्षा) (6.4 & 6.5)

1. आयु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्प॒तां प्रा॑णो य॒ज्ञेन॑ कल्प॒ता-म॒पानो॑ य॒ज्ञेन॑ कल्प॒तां
(TS 1.7.9.1 & 9.2) & (TS 4.7.10.2)

[कल्प॒ताम् । अ॒पानः॑ । (Alopam)]

(कल्प॒ताम॒पानो॑ अ॒पानः॑ कल्प॒तां कल्प॒ताम॒पानः॑)

2. वाज॑श्च प्रस॒वश्चापि॑जश्च – (TS 1.7.9.1) (TS 4.7.11.2)

[च । अ॒पिजः॑ । (Alopam)] = (आपि॑जो अ॒पिजश्च॒चापि॑जः)

3. आयु॑र्दा अ॒ग्ने ह॒विषो॑ – TS 1.3.14.4, TS 3.3.8.1

[आयु॑र्दाः । अ॒ग्ने । (Alopam)] = (आयु॑र्दा अ॒ग्ने अ॒ग्न आयु॑र्दा आयु॑र्दा अ॒ग्ने)

4. अ॒ग्ने पव॑स्व स्व॒पा अ॒स्मे वर्चः॑ – TS 1.3.14.8, TS 1.5.5.2, TS 1.6.6.2

[अ॒स्मे । वर्चः॑ । (Alopam)] = (अ॒स्मे वर्चो॑ वर्चो॑ अ॒स्मे अ॒स्मे वर्चः॑)

5. त्वमग्ने॑ व्र॒तपा॑ अ॒सि दे॒व – TS 1.1.14.4, TS 1.2.3.1, TS 6.1.4.6-
(only this part)

[त्वम् । अग्ने । (Alopam)] = (त्वमग्ने अग्ने त्वं त्वमग्ने)

6. द॒धि॒क्राव्.॒ण्णो॑ अ॒कारि॑षं जि॒ष्णो॒रश्व॑स्य वा॒जिनः॑ ॥

सु॒रभि॑नो मु॒खा क॑रत् प्र॒ण आ॒यू॒षि ता॑रिषत् ॥

- TS 1.5.11.4, TS 7.4.19.4

9th padam अश्व॑स्य । वा॒जिनः॑ ॥ Alopam)

अश्व॑स्य वा॒जिनो॑ वा॒जिनो॑ अश्व॑स्याश्व॑स्य वा॒जिनः॑ ।

Punarukta lopa Vaakyaani

पुनरुक्तं यतः पञ्च पदमित्युत्तरं च वा ॥

पूर्ववद् भवति ज्ञेयं सर्वत्रापि विचक्षणैः ॥ ४२ ॥

ऋक्षु ब्राह्मण वाक्येषु हि अलं द्वित्रिपदादिकं ॥ ७० ॥

(jata maniH)

परित्वा, पुनरूर्जा ज्यं नोऽस्यराती ज्योपि च ।

सप्तते ज्यो अनुत्वग्नेत्वं गोमांश्चाथि रोचने ।

चित्रं च भवतं द्रप्सः सहस्व पुनरैक्यतः ॥ ७२ ॥

(vyasa siksha)

1. परि त्वाग्ने पुरं वयं विप्रः सहस्य धीमहि ।

धृषद्वर्णं दिवेदिवे भेत्तारं भङ्गुरावतः ॥ TS 1.5.6.4, 4.1.2.5

[त्वा । अग्ने ।] = (त्वा ज्ने ज्ने त्वा त्वा ज्ने) = [(lopam)]

2. पुनरूर्जा नि वर्तस्व पुनरग्न इषाऽऽयुषा । पुनर्नः पाहि विश्वतः ॥ सह
रय्या नि वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया ।

विश्वफस्निया विश्वतस्परि ॥ TS 1.5.3.3, TS 4.2.1.3, 4.2.3.3,
TS 4.2.1.4

[पुनः । अग्ने ।] = (पुन रग्ने ज्ने पुनः पुन रग्ने) = (lopam)

3. अ॒य॒न्नो अ॒ग्निर्व॒रिवः॑ कृ॒णो॒त्वयं॑ मृ॒धः पु॒र ए॒तु प्र॒भि॒न्दन् ।
अ॒य॒ञ् श॒त्रूञ्ज॑यतु ज॒र्ह॒षा॒णोऽयं॑ वा॒जं ज॑यतु वा॒ज॒सा॒तौ ॥

TS 1.3.4.1 , TS 1.4.46.3 = (lopam)

अ॒ग्निः । व॒रिवः॑ । = (अ॒ग्निर् व॒रिवो॑ व॒रिवो॑ ऽग्नि॒रग्नि॒र् व॒रिवः॑)

4. निर्भ॑क्तः स यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः क्र॒मोऽस्य॑राती॒यतो॑ ह॒न्ता

TS 1.6.5.2, TS 4.2.1.1 = (lopam)

अ॒सि । अ॒राती॒यतः॑ । = (अ॒स्य॒राती॒यतो॑ ऽराती॒यतो॑ ऽस्या॒स्य॒राती॒यः)

5. स॒प्त ते॑ अ॒ग्ने स॒मिधः॑ स॒प्त जि॒ह्वा—TS 1.5.2.4, TS 1.5.3.2, TS 4.6.5.5
(अ॒ग्ने स॒मिधः॑ स॒मिधो॑ ऽग्ने॒ ऽग्ने॒ स॒मिधः॑) = (lopam)

6. अ॒पो अ॒न्व॒चा॒रि॒ष॒ र॒सेन॑ स॒म॒सृ॒क्ष्म॒हि ।
प॒य॒स्वा॒ अ॒ग्न आ॑ ऽग॒मं तं॑ मा स॒ सृ॒ज॒ वर्च॑सा ॥

TS 1.4.45.3, TS 1.4.46.2

अ॒पः । अ॒नु = (अ॒पो अ॒न्व॒न्व॒पो ऽपो॑ अ॒नु) = (lopam)

7. अ॒ग्ने त्वं॑ नो॒ अ॒न्त॒मः । उ॒त त्रा॑ता शि॒वो भ॑व व॒रू॒त्थ्यः॑ ॥
तं त्वा॑ शोचि॒ष्ठ दी॒दिवः॑ । सु॒म्नाय॑ नू॒नमी॑महे स॒खि॒भ्यः॑ ॥
व॒सु॒र॒ग्नि॒र्वसु॑श्र॒वाः । अ॒च्छा न॑क्षि द्यु॒म॒त्त॒मो र॒यिं दाः॑ ॥

TS 1.5.6.2 & 3, TS 4.4.4.8

नः॑ । अ॒न्त॒मः = (नो॑ अ॒न्त॒मो ऽन्त॒मो नो॑ नो॒ अ॒न्त॒मः) = (lopam)

8. गोमा॑ अ॒ग्नेऽवि॑मा॒ अ॒श्वी य॒ज्ञो नृ॒वथ्स॑खा स॒दमि॑दप्र॒मृष्यः॑ ।
इ॒डावा॑ ए॒षो अ॒सुर प्र॒जावा॑न् दी॒र्घो र॒यिः पृ॒थुबु॑द्धनः स॒भावान्॑ ॥

TS 1.6.6.4, TS 3.1.11.1

गो॒मा॒न् । अ॒ग्ने । = (गो॒मा(ग्म्) अ॒ग्ने ऽग्ने गो॒मा॒न् गो॒मा(ग्म्) अ॒ग्ने)= (lopam)

9. चि॒त्रं दे॒वाना॑मु॒दगा॑दनी॒कं चक्षु॑ मि॒त्रस्य॑ वरु॒णस्या॑ग्नेः ।
आ॒ऽप्रा द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒न्तरि॑क्ष॒ सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्त॒स्थुष॑श्च ॥

TS 1.4.43.1, TS 2.4.14.4

अ॒न्तरि॑क्षम् । सूर्यः॑ । =(अ॒न्तरि॑क्ष(ग्म्) सूर्यः॑ सूर्यो॑ ऽन्तरि॑क्ष म॒न्तरि॑क्ष(ग्म्)
सूर्यः॑ ।) =(lopam)

10. भव॑तं नः स॒मन॑सौ स॒मो॒कसा॑वरे॒पसौ॑ । मा य॒ज्ञं हि॑ सि॒ष्टं
मा य॒ज्ञप॑तिं जा॒तवे॑दसौ शि॒वौ भव॑तम॒द्य नः॑ ॥

TS 1.3.7.1 & 2, TS 4.2.5.1 & 2

अ॒द्य । नः॑ = (अ॒द्य नो॑ नो॑ ऽद्या॒द्य नः॑) =(lopam)

11. स॒हमा॑नम॒सि स॒हस्वा॑रा॒तीः स॒हस्वा॑रा॒तीय॑तः स॒हस्व॑ पृ॒तनाः॑

TS 1.6.1.1, 4.2.9.2

स॒हस्व॑ । अ॒रा॒ती॒य॒तः । = (स॒हस्वा॑ रा॒ती॒य॒तो ऽरा॒ती॒य॒तः स॒हस्व॑ स॒हस्वा॑
रा॒ती॒य॒तः ।) = (lopam)

Lopam and Alopam for same word

त्रिपद प्रभृतिन्यायो लोप-अलोपेषु विद्यते ॥

तत्र स्थमन्य युक्तं चेत् पूर्वधर्मो न विद्यते ॥

आक्रम्याद्ध्वनो, भवति अग्रे, पावको ऽर्पयति, इति च ॥

विषयो ऽङ्गिर इति एव क्रम्येत्यादि च लुप्यते ॥

जटा मणि – 75

आगत्य वाज्यध्वन आक्रम्य वाजिनृथिवीमित्याह ॥

[None for this Kaandam]

Dvi padam

सुवः सुवः	1.6.6.1
सुवः सुवः	1.7.6.1
रोहाव रोहाव	1.7.9.1

Tri kramam

1. मा आ स्थात्	1.1.2.2
2. प्रियथा आ विसत	1.3.8.1
3. तम् । पूषा । आ अधत्त ।	1.5.1.2
4. कृत्वा आ धत्ते	1.5.4.1
5. उत्था आ प्र	1.5.11.1
6. मा आ वृक्षि	1.7.6.1
7. मो सु नः	1.8.3.1

=====

== घनसन्धिः – प्रथम काण्डः समाप्तः ==